

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos peit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Nyilttér peit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesül-
vasutak pályájában.
TELEFON-SZÁM: 832

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Résvény-
Társaság.

József főherceg-ut 23. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1912.

FŐSZERKESZTŐ
STAUBER JÓZSEF

Szerda, december 11.

Mai számunk főbb közleményei:

Igazságügyi reformkivánságok.
Amit a városi közgyűlés tárgyal.
Aradi urinók mint harctéri betegápolók.
Békét hoz a háboru párt vezére.
Sztrájk a budapesti tőzsdén.
Elmarad Tisza István aradi utja.
Bombázzák Kevevárat!
Tarkaságok.

Béke-kilátások.

Arad, december 10.

Olyan, izgalmakkal teli időkben, mint a minőknek részesei — azt mondhatnók: szerencsétlen részesei — vagyunk, kisebb hírek is próbára teszik az idegeket, mint az a váratlan változás, a mely a hadügy-minisztérium és a vezérkar vezetőségében együttesen bekövetkezett. Auffenberg és Schemua megbuktak, Conrad és Kroatin jöttek a helyébe: — készen volt a magyarázat, a mely az éjszaka érkezett hírek mellé szegődött: Bécsben a háborus párt kerekedett fölül, tehát a béke bizonytalanabb, mint eddig.

Egy nap után, az előzmények higgadtabb megfontolása még a felhivatalos megnyugtatás nélkül is más színbe öltözteti ezeket a szenzációkat. Annyiban talán kapcsolatba hozhatók ezek a változások a külpolitikai bonyodalmakkal, hogy nehéz időkben, a mikor a hadvezetőségre fokozottabb szerep és nagyobb felelősség hárulhat, a legelső katonai állásokba a legjobbnak ismert, kipróbált erőket kell állítani. Erre

nézve mindakét előtérbe jutott katonai személye inkább megnyugtatást kelthet, mint aggodalmat. Hötendorfi Conrad kiváló katonai talentuma ugyszólván az egész hadseregben ismert és szinte rajongás tárgya, Kroatint pedig mint a hadügyminisztérium első osztályfőnökét nemcsak kiválóságai tették állására most különösen alkalmassá, hanem az a szimpátia, amely őt a monarchia mindkét felének politikai körében körül veszi.

Igaza van tehát Khuen Hédervárynak, hogy Auffenberg távozása semmi esetre se jelentheti a háboru veszedelmének közelebb jutását. Auffenberg bukása, ha nem is volt befejezett, de mindenesetre elhatározott dolog volt akkor, amikor a munkapárttal való ismeretes konfliktusa támadt. A közös miniszterek konfliktusaiban a lemondás gyakran követi jóval később a valószínű bukást, — talán azért is, hogy ez által kerüljék a látszatot, mintha az uralkodó politikai pártok elhatározásainak pressziója alatt áll. Gyakran kell alkalmat várni arra, hogy a közös miniszter vagy önként vonulhasson vissza, vagy pedig a távozását más körülményekkel lehessen indokolni, kapcsolatba hozni. Emellett kétségtelen, hogy Auffenberg az adminisztratív igények dolgában se bizonyult alkalmásnak felelősségteljes állásának betöltésére s így most, amikor apró ügytelenségek is komoly következményeket vonhatnak maguk után, Auffenberg fölmentését tovább halasztani nem lehet.

Az új vezérkari főnök és az új hadügy-

miniszter már azért se jelentheti a „háborus párt felül kerekedését,“ — mert az elődek pusztán személyükben nem jelentették a béke biztos garanciáit. Az új vezérkari főnöknek pedig ép kiváló katonai tulajdonságai szólnak az ellen, mintha Hötendorfi Conrad a minden áron való háboru-keresésnek lenne embere. A háboru-pártiság inkább tétélezhető föl olyan, kisebb kaliberű tábornokokról, a kiknél csak a háboru jelentheti a hírnév, a gyors karriér és az érvényesülés utját, — a minthogy ilyen gondolatok szíthadjak még mindig a háborus tüzet a szerb hadsereg tisztjeiben, különösen azokban, a kik a királygyilkolás foltjait szeretnék a harci dícsőséggel eltüntetni.

Tagadhatatlan, hogy Szerbiával a helyzet változatlanul komoly, bár az óráról-órára szaporodó, képtelen és mégis készpénznek vett vakhirekre nincsen ok. De a mialatt Szerbiával farkasszemet nézünk, ránk az önbizalomnak több súlyát adhatja az, hogy a hadvezetőség élére a kipróbált erők, arravaló férfiak kerülnek, — és lehet, hogy ez a meggyőződésünk talán hozzájárul a szerbek lassu lehiggasztásához, a melynek eddig, sajnos, semmi jelét nem tapasztaljuk. A helyzet a bekövetkezett változásokkal talán így jellemezhető: a békehez talán nem jutottunk közelebb, de, ha már be kell következni, valamivel nyugodtabban nézhetünk a háboru elébe. S ha az embereknek azért kell minél inkább harcra készülnie, hogy annál jobban bizhassék a békeben, — akkor ez is békekilátásokat jelent.

A csók.

Írta: Vértessy Gyula.

— Ha igazán szeretne, nem kívánná tőlem azt, hogy megcsókoljam.
— Ha igazán szeretne, egész természetesen találna, hogy vágyakozom a csókja után. Hiszen ez a szerelem legbizonyosabb jele.
— Az. A szerelem bizonyos jele. Csakhogy ez a jel egyuttal bélyegez is.
— Nem értem.
— Persze, hogy nem érti. Mert maguknak férfiaknak egy csók semmi, de nekünk: minden. Maga bizonyára nem engem csókolna meg először, de én magát először. Mert egy férfi léptenyomon csókolódik, a tisztességes leány pedig a rokoni csókon kívül, más idegent nem csókol meg.
— Na, csak hogy kirukkolt vele! Hát én idegen vagyok magának? Jó volt ezt megtudni. Persze, egy idegent csak nem is csókol meg!
— Szeretem magát ugyan, de lássa, én becsületese leány vagyok.
— Hát olyan ember vagyok én, akit becsületesség megcsókolni?
Ingerülten járt fel-le a szobában a fiatal férfi, mialatt a leány előkeresett a munkaasztala fiókjából egy újságból kivágott papírszeletet s oda-mutatta a fiatal embernek:
— Emlékezik Béla még erre a tárcájára? Tavaly írta vagy harmadéve. „A csók“. Látja, hogy megörzöm a dolgait. Akit pedig az ember nem szeret, annak a dolgaival se törődik. Szép tárcsa. És olyan igaz. Maga talán már el is felejtette, mi van benne. Hiszen annyit ír, hogy emlékezhetnék egy tárcájára. Üljön le, gyujtsa rá

és hallgassa végig, majd elolvasom. Talán érdekelni fogja, mert ez a tárcsa tartott vissza és tart vissza attól, hogy megcsókoljam. Hallgassa csak.

... A fiatal piktor hencegve beszélt el legutóbbi kalandját:

— Nem csóbitottam én a leányt a csókra. Hanem mikor átmentünk a bálteremből a cukrászdába, a sötét folyosón, alig öleltem magamhoz, már az ajkamra tapadt az ajka. Magától jött ez a csók, mint ahogy magától kinyílik a virág tavasszal.

— És elhervad ősszel, — vágott közbe, szinte bosszusan az öregedő aglegény, Réhy Gida, aki valaha a legtehetségesebb fiatalok közül való volt s aki ma már, semmire se tudván menni, a züllés útján van — igen, elhervad ősszel. De ti persze tavasszal nem gondoltok őszre. Pedig jó lenne ám. Mert hátha ez a leány is abból a csókból egy életre szóló valamást olvasott ki? Hátha ez a csók jelentette számára az életet és az ebben való csalódás a halált?

— Légy nyugodt, öregem. Nem jelentett az nekünk semmi egyebet, mint a kínálkozó alkalom felhasználását. S olyan nagy bűn lenne egy rongyos kis csók? Vagy te talán sose csókolnál meg senkit?

— Dehogyan nem. Nagyon is sokat. Egész addig, amíg egy csók tönkre nem tett engem is és azt a másikat is. Ő csak meghalt — de én elzül-
löttem. Ez a csók is mulatság közben csattant el. Igaza van Tolsztojnak, hogy a tánc és zene nélkül kevesebb bünt követnének el az emberek. Valami majálisra voltunk. A tánc után sétálgattunk egy kicsit az erdőben. A mama hátul kulogott, okos

mamák szokása szerint (legalább ők ilyenkor azt hiszik, hogy okosak) alkalmat adva a fiataloknak, hogy esetleg házasságról is csevegjenek. Persze, a legtöbb fiatal ur nem házasságról, hanem szerelemről cseveg ilyenkor. Én is erről beszéltem s az első kínálkozó fordulónál persze én is megcsókoltam a leányt. Az első csók után több is jött. A menyországban éreztem magam. Hanem egy szép reggelen csak levél jön az én kislányomtól. Minden sorából a levélnek szinte kiimádkozott a legrajongóbb szerelem. Mintha valami fehér angyali lélekben egyszerre lángolt volna föl a legtisztább érzés. Valóságos evangéliuma volt az a pár sor egy ártatlan tiszta leánylélke szüzi megnyilatkozásának.

De én mást olvastam ki a levélből. Azt, hogy ez a leány a nyakamba akarja magát varrni. Hohó, ebből nem eszik! Majd kiábrándítom én magamtól, ha belém van habarodva. Elvégre jól esett vele csókolózni, de hogy elvegyem? No, hiszen egyéb se kellene. Csak nem vesz el az ember otyát, a kit esküvő előtt összevevő csókolhat!

És másnap, mikor újra találkoztunk, könnyelműen, nevetve mondtam neki, hogy ne vegye valami nagyon komolyan ezt a szeltemet. Az egész csak bali hangulat volt. Jól elmúltunk egymással, punctum.

— És eszébe se volt, hogy elvegyen?
— Ugyan, édes, a házasság csak nem nekem való! Egy ilyen kóbor, kezdő koldus piktornak! Mit gondol? A nyomoruság tönkretenné a tehetségemet és tönkretenné mindkettőnk életét.

Mintha meggyőztem volna, mikor elbucsztam. Mosolyogva mondta:

— Hát csak bolondság volt! Álom, játék! Vége van! Holnap már nem is gondolok rá...

Igazságügyi reformkivánságok.

— A képviselőház ülése. —

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, december 10.

Az ellenzék fölvonulása a képviselőház elé ma sem maradhatott el; az ellenzékiek, szám szerint tizenhárman, Szemcsányi György vezetésével tették meg szokásos reggeli sétájukat az Országház kávéháztól az országházig, a hol a csendőrkordon láttára szó nélkül szétoszlottak.

A képviselőházi őrség.

A képviselőház ülésén Tisza István gróf elnökölt. A képviselőházi őrség szervezéséről szóló törvényjavaslat volt napirenden, melyet Rakovszky Iván előadó ajánlott elfogadásra. A Haz a javaslatot vita nélkül meg is szavazta.

Ezután a költségvetés tárgyalását folytatta a Ház; ma az igazságügyi tárca költségvetése került napirendre.

Kenedi Géza előadó ismertette a költségvetés tételt.

A bírósági reformja.

Nemes Zsigmond az ügyvédek és bírák képzésének reformjáról beszélt:

Az igazságügyi tárca az, amelynek költségvetési tárgyalásánál legkevésbé szoktak élösebb viták kifejlődni. Ennek természetesen indoka abban rejlik, hogy itt a politika ugyászólván teljesen ki van kapcsolva és mert itt főképp csak azt a célt kívánjuk elérni, hogy a magyar jogszolgáltatás minél tökéletesebb és a magyar bírói kar működése minél megnyugtatóbb legyen. Meg kell itt állapítanunk, hogy a magyar jogszolgáltatás és a magyar bíróság működése terén évről-évre fokozottabb haladással találkozunk, sőt jóleső örömmel tapasztaljuk, hogy úgy a bel-, mint a külföldi jogkeresők felek ezt ma már teljes mérvben elismerik. Elvitázhatatlan tény, hogy bíráink hivatalaik gyakorlásában odaadó munkásságot, ügyzereiket és becsületességét tanúsítanak, de ezek bár mind igen kiváló jelenségek és igen értékes kvalitások, mindez egymagában még sokáig nem elégti ki.

Köztudomásu, hogy jogász ifjúságunk szakképzése körül nálunk oly rendszer honosult meg, mely a legnagyobb mérvű aggodalomra ad okot, amiért is ezen létező baj orvoslása körül sürgősen kell intézkednünk. Mert, hogy egy harmadik alapvizsga lett behozva, vagy hogy a már befeje-

zett egyetemi tanulmányok után bírónál, ügyvédnél egyaránt a gyakorlati idő lesz meghosszabbítva, ez csak olyan toldozás feldozás fele, mely a létező bajt nem írja ki, sőt talán még ideiglenesen sem igen használ. Egyáltalán ellene vagyok mindenféle ideiglenes rendszabálynak, mert a tapasztalat igazolja, hogy nálunk az igazságügyi terén sebtiben applikált ideiglenes, vagy ugynevezett átmeneti rendszabályok a nagyon felszínre került kérdéseknek évtizedekre menő elhalgattatására vezetnek. Hogy az apróbbakat ne is említsem, itt vannak az országbírói értekezlet által javaslatba hozott ideiglenes törvénykezési szabályok, melyek épen 50 esztendő óta vannak szakadatlanul ma is hatályban.

Mert egy 3ik alapvizsga lett behozva, a már befejezett egyetemi tanulmányok után bírónál, ügyvédnél egyaránt a gyakorlati idő lett meghosszabbítva, ez csak olyan toldozás feldozás fele, mely a létező bajt nem írja ki, sőt talán még ideiglenesen sem igen segít. Nálunk — specialiter az igazságügyi terén — sebtiben applikált ideiglenes, vagy ugynevezett átmeneti rendszabályokkal szomorú tapasztalataink vannak. Ezek minden a már nagyon felszínre került kérdéseknek évtizedekre menő elhalgattatására vezetnek. És ha ezt példákkal kellene illusztrálni, itt van, hogy az apróbbakat ne is említsem, itt vannak az országbírói értekezlet által javaslatba hozott ideiglenes törvénykezési szabályok, melyek épen 50 esztendő óta vannak szakadatlanul ma is hatályban, így vagyunk a jövedéki bírósági eljárással, a tümei perrendtartással és sok egyéb törvényvel, melyek égezően követelik már a véglegesítést.

Igaz a most legújabbban a felelősen előállított ügyvédi és bírói reprodukció miatt és az ügyvédi nyomor enyhítése, úgy a bírói kvalitás javítása érdekében egy novelláris intézkedést tettünk, de ezt azonban egymagában sem hasznosnak, sem célravezetőnek nem tartom. Ezt a nagyjontosságu kérdést nem átmenetileg, nem ideiglenes jelleggel, nem felrendszabályokkal, hanem véglegesen kell megoldanunk. Ne a jelenlegi generációra legyünk csak egyedül tekintettel, ne akkor szorítsuk meg a jogász ifjúságot, amikor már 26, vagy 28 éves életkorát elérte, amikor már esetleg családot is alapított és a mikor így sok mindefféle méltányossági okokból itt ott szemét is kell hunyni — hanem álljunk oda az iskolai padok elé, ahol kérelmetlen szigorral tudunk eljárni és ahol még modunkban áll élet-erős, egészséges hajtásokat bekötözhetni. Legelső és elengedhetlen követelmény, aki joghallgató, az köteles legyen a jogi előadásokat valóságban is hallgatni. Ma ezzel úgy vagyunk, hogy jogász ifjúságunk csak egy töredékes, igen csekély százaléka jár be az egyetemre előadásokat hallgatni, a tulnyomó rész magát obszcuritása irodákban, vagy egyébütt van alkalmazva, még csak az egyetemek székelyén sem tartózkodik, a tanárokat sem ismeri, vizsgákra apróbb jegyzetekből, házagos tankönyvekből készül és addig bukdácsol, amíg vala, hogy keresztül vergődik. Így készül nálunk az ügyvédek és bírák egy nagyon tekintélyes arány száma, ami nyilvánvalóan igen káros, sőt egyenesen veszedelmes jelenség. Miért épen a joghallgató legyen az, a kinek privilégium adatik az egyetemet madár távlatból nézhetni?

Egy pillanatig sem kételkedem azon, hogy sem az egyetemi tanács, sem a közoktatásügyi miniszter ur nem fognak elzárkózni olyan tulajdonképp is csak csekély mérvű reform behozatala elől, melynek az volna a célja, hogy a jogász ifjúság eddigi iskolai látogatási fegyelméletlensége megszüntetessék. Csak incidentatiter vetem fel pl. azt a módot, hogy a beiratkozó joghallgató a jelentkezés sorrendjében megkapja a maga számított tantermet és ülőhelyét, melyet a semestrum tartama alatt azután más többé elfoglalni nem jogosult. Hogy továbbá egy tanárhoz csak annyi tanuló iratkozhatik be, ahányat az oktatni képes.

Azután a bírói és ügyvédi képesítésről beszélt.

— A leghatározottabb mérvben elítélem, hogy a bírói és ügyvédi képesítés különfelesége továbbra is fennmaradjon és nem áll az, amit az 1912. VII. t. c. indokolása mond, t. i. az elméleti képesítés egysége. Ez nem áll. „Az egyetemi vizsgáknak és a vidéki jogakadémiák helyzetének” ehhez a kérdéshez semmi köze. Nezzük csak, mi módon lehet ma valaki Magyarországon bíró? A fiatal jogász ember egy kis joggyakorlati állásért kunyorál. Ezt a keresést nem igen lehet megtagadni, sőt az elnök örül, ha ily olcsó munkaerőt kap.

Ifjúságának legszebb éveit azzal tölti, hogy blankettákat tölt ki, statisztikát csinál, főtagyalási jegyzőkönyveket vezet és közben letéve a nem tulajdos igényű államtudományi és bírói vizsgát, amelyek után ott az irodában bevárja az előbb, vagy utóbb bizony bekövetkező automatikus előléptetést és a bírói kinevezést. Az ilyen embernek halvány sejtelme sincs a gyakorlati életéről és ha egy könyvkivonattal támogatott keresetet kapkérhez, kétségbeesetten töpreng azon, hogy az általa oly kitünően betanult kereskedelmi törvényben sehol egy betű felvilágosítás sincs arról, hogy mi is az a „Tartozik”, „Követel” és mit jelent a végén ez a szó, hogy „egyenleg”.

Nálunk az a hiba, hogy a legfiatalabb bírót, tehát a legkevesebb tapasztalattal bíró embert nem a tanácsba rendelik, hanem mint egyes bíró az első fokon egymaga ítélkezik ott, ahol egészen magára van hagyatva. Ha már ezen hamarosan változtatni nem lehet, akkor legyen legalább gondunk arra, hogy az ily fiatal bíró előzőleg magát a való életet is láthassa. Ne zárjuk őt el a világ elől, hanem engedjük oda a küzködő emberek közé, hogy megláthassa őket a maguk meztelen valóságában. Mindennek csak egyetlen egy módja van t. i. az, hogy törvényhozásilag legyen kimondva: „bírói és ügyvédi hivatalra csak az nevezhető ki, aki ügyvédi oklevéllel bír.”

Nemes dr. okos, nagyúdasra való fejtegetései elnök helyeslésre késztették a képviselőket. A beszéd végén számosan udvozolták a farsádi képviselőt.

Nemzetiségi panaszok.

Juriga Nándor szintén hozzászólt az igazságszolgáltatás kérdéséhez. Az igazságszolgáltatást gyorsabban és olcsóbbra kell tenni. Azt is ajánlja, hogy minden megyében szervezzenek jogtanácsosi állást, hogy legyen kitől tanácsot kérni az ügybajos népnek. Tulajdonképpen minden bíróságnál kellene lenni ilyen jogtanácsosnak, akkor a porók száma rohamosan csökkenne. Tiszteletben kellene tartani azt az elvet is, hogy a bíró értse a vádlottak nyelvet; ez oly elemi követelménye az igazságszolgáltatásnak, hogy föl sem lehet szólni ellene. A költségvetést nem szavazza meg.

Almássy László arra hivatkozik, hogy ahol fix jogszabályok vannak, ott a porók száma szükségképpen csökken; ezért sürgősen a magyar polgári törvénykönyv megalkotását, valamint a kereskedelmi törvény reformját.

Elnök berekeszti az általános vitát.

Kenedi Géza előadó Juriga beszédére reflektál; a mi a jogtanácsosi állásokat illeti, az előadó arra hivatkozik, hogy a szegény nép részére biztosítva van a törvényben az ingyen jogvédelem, tehát a jogtanácsosi állások szervezése főszéles. A szegény nép nagyon bőven el van látva ingyen jogvédelemmel.

Az igazságügyminiszter beszéde.

Székely Ferenc igazságügyminiszter arra hivatkozik, hogy az alsó bíróságok ügymenete általában megfelelő, és a külföldi államok igazságszolgáltatásával kiállja az összehasonlítást; statisztikai adatokkal igazolja, hogy a határelők száma egyre csökken. Rendben van most már a Kuria is, a hol az előregedett bírákat fiatalabbakkal pótolta. A fővárosban a jogszolgáltatásnak legnagyobb baja az volt, hogy a járásbírók nem voltak megfelelően elhelyezve; ez a baj meg fog szűnni a középponti járásbírók fölépítésével; az építést már meg is kezdtek. A budapesti bíróságok számát három év alatt hatvenkét emberrel szaporította oly módon, hogy a vidéken megüresedő állásokat nem töltött be, hanem helyettük Budapestre nevezett ki bírákat. A vidéken még huszonöt főszéles bíró van, ezeknek az állásait megüresedés esetén meg fogják szüntetni. A judikatura egységét oly módon fogják biztosítani, hogy a Kuria elvi jelentőségű döntéseit az alsóbíróságokra nézve kötelező jogszabályok fogják nyilvánítani. Az igazságszolgáltatást azzal könnyíti meg, hogy a bírósági jegyzőket önálló működési körrel ruhazza fel. Nagy gondot fordít a jogi továbbképző tanfolyamra is; a bírósági kezelők részére is külön tanfolyamot szervezett s egyszerűsítette az egész kezelést. Az ügyvédek kérdéséről az a véleménye, hogy az ügyvédeknek már természete az agresszivitás; nem veszi rossz néven, hogy őt az ügyvédek tamadják, — majd csak ki fog derülni, hogy a szólo az ügyvédeknek jó barátjuk volt; például rendezni fogja az ügyvédi tarifát is. (Helyeslés.)

— És másnap csakugyan már nem gondolt rá. Én pedig azóta se tudok másra gondolni. Az a pár csöp vér, mely csatapult az arcomra, mikor ráborultam a halottra, az mintha beszívárgott volna az agyamba s kiölt volna onnan minden egyéb gondolatot...

— Ugye, szép a tárcája? Nekem nagyon tetszik.

— Eh, ostobaság! Husz korona kellett, hát megirtam. Hazugság az egész! Meg ezután ki mondta magának, hogy én nem veszem el.

— Azt senki. De azt most említi először, hogy el akar venni.

— Igen el. Mert szeretem az őrlésig s mindennek képes vagyok magamért!

— Mindenre? Még a házasságra is? Nem. Édes Béla ezt nem kívánom. Egy csók kedvéért ne menjünk mi is tönkre.

— Maga csak gunyolódik. Nem szeret és sose is szeretett.

— Lehet.

— Akkor jobb, ha nem látjuk egymást többé.

— Jobb...

A leány mosolyogva fogott vele bucsuzóra kezét, csak mikor a férfi léptei elhangzottak más a folyosón, akkor várt el arcáról a mosolygás s könyves szemmel végtelön szomorú tekintettel nézett ki az ablakon a szürke ködbe, melybe, úgy érezte örökre beleveszett a kedves férfi dalás alakja.

S míg nézett, nézett ki a szomorú ősi alkonyatba keze gépiesen gyűrte össze a kezében tartott papírlapot:

— Ostoba tárcát!

S odakint az író ur is ilvenlétét dörögött, míg fázósan felhajtotta gailérját és sietett a kávéhába.

A miniszter beszéde után az igazságügyi költségvetést úgy általánosságban, mint részleteiben megzavarta a Ház és ezzel az ülés véget is ért.

Amit a városi közgyűlés tárgyal.

— Érdekes közügyek az előkészítő tanácsülésben. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 10.

Ismét két napos közgyűlésre készül Arad város törvényhatósági bizottsága. A különben is gazdag tárgysorozatot öt névszerinti szavazás is súlyosítja, választás is lesz, bizottságokat is kell kiegészíteni, különben is több olyan kérdés van napirenden, amelyeknél beható, nagyobb vita várható. A tanács ma délelőtt Urbán Iván báró főispán elnöklelte alatt tartott ülésében elkészítette javaslatait. A tanács ülésén nagyobb vitát egyik kérdés sem keltett.

A földmivelésügyi miniszter felvilágosítást kért a polgármestertől, hogy miért nem hajtották végre a törvényhatósági bizottság közgyűlésének azt a határozatát, amely kimondta, hogy az állatvásárt ez év november elsején áthelyezi. A harmadik kerületi kör szintén meg sürgette az áthelyezést és a tanács bejelentette a közgyűlésnek, minthogy a vásártér teljesen be van rendezve, ennek áthelyezését semmiféle akadályozza és javasolja is, hogy a jövő esztendő január havának első hetipiacát már az új helyen tartsák meg.

Az építendő közönség és az építőmesterek közös érdekét akarja szolgálni az a tanácsai javaslat, amely kimondja, hogy a homokhordást az idegen közönségek részére megdrágítja a város. A tanács azt javasolja, hogy az eddigi 20 filléres árat 40 fillérré emelje fel a közgyűlés, de az építőiparosoknak azt a kérését, hogy az idegenek részére a homokhordást egyáltalában megtiltsák, nem tartja teljesíthetőnek.

December hó végével 67.000 koronát kell fizetnie a városnak a vashid-kölcson törlesztése fejében. Ezt különböző alapokból akarja felvenni és kéri a közgyűlés beleegyezését. Ha a kereskedelmi miniszter dönt az államsegély kérdésében, akkor az alapoknak megtérítik a kölcsönt.

A város készpénzeinek elhelyezése névszerinti szavazással döntendő el, mert a törvényhatósági bizottság tagjai felelősséggel tartoznak a közönségnek. A múlt havi közgyűlésen oly kevesen voltak, hogy ebben a kérdésben a főispán nem tartotta megengedhetőnek a döntést. Minthogy azóta a pénzügyi bizottságnak, mely a kérdést ismételten tárgyalta, álláspontja megváltozott, a tanács mai ülésén behatóbb megbeszélés történt. Eredetileg a pénzügyi bizottság azt javasolta, hogy az aradi intézetek között azok alapítókai nagyságának megfelelően ossza el 1913. január elseje után befolyó pénzeit a város. Utóbb elejtette ezt az elvi álláspontot a bizottság és azt mondta ki, hogy valamennyi intézetnél egyenlő részekben helyezendők el a közpénzek. Vannay Gyula tanácsnok fenntartotta a tanács múlt közgyűlésén beterjesztett javaslatát és most is azt kérte, hogy a részvénytőke arányában juttasson egy-egy pénzintézetnek városi pénzt a közgyűlés. A polgármester kijelentette, hogy a pénzügyi bizottság véleményét akceptálná, mert ha az nem lát abban veszélyt, hogy minden bank egyformán jusson városi betétbe, akkor a tanácsnak sincs oka aggályoskodni. Urbán Iván báró főispán a közérdek szempontjából tartja megítélendőnek a kérdést és azt jelentette ki, hogy a legigazságosabbnak azt az elintézkedést látná, ha a tartaléktőkék arányában részesülnének az intézetek városi betétben. A tanács végül kimondta, hogy a részvénytőkék arányában osztandó szét a város pénze a bankok közt.

A Neptun fürdő-részvénytársaság új fürdő épület építéséhez a Maros árterében 1200 négyzetméter ingyen telket és 15 évi adómentességet kér. A polgármester nem kifogásolta a telek átengedését, de azt a telekkönyvi feljegyzést kívánta, hogy a terület fürdő céljaira legyen csak felhasználható és azt a társaság el ne idegeníthesse. A főispán a feltétel nélküli átengedés mellett érvelt, mert annak a közönségnek, amely nyáron nem kereshet fel idegen fürdőket, nagy szüksége van arra, hogy Aradon megfelelő, modern fürdője legyen. A tanács végül abban egyezett meg, hogy lehetővé kell tenni a társaságnak a kölcsön felvételét és az építkezést, de mégis kiköti, hogy az esetre, ha a fürdő megszűnne, akkor a város 3000 koronáért visszavásárolhatja a telket.

A Béla-tér környékének rendezésére kiírandó tervpályázaton a tanács nem tesz változtatást és ajánlja, hogy a városszabályozási bizottság megállapítása szerint rendelje el a közgyűlés a kiírást és készítsen alternatív terveket, hogy lássa, milyen telkek értékesíthetők, melyek sajátítandók ki és így a kérdés pénzügyi szempontból is tisztán álljon a közönség előtt.

Az árvaházi növendékek élelmezésének kérdése valószínűleg nagyobb vitát fog kelteni. A tanács megtartotta az árlejtést és mint megirtuk, két ajánlat érkezett be. A katolikus háziasszonyok egyesülete személyenként 25 koronát kér, Virág Erzsébet 55 korona 80 fillérért hajlandó egy árvát havonta élelemmel ellátni. Az ajánlatokat kiadták a számvevőségek azért, hogy mondja meg, melyik módszer drágább: a jelenlegi élelmezés, vagy pedig a bérbeadás? Kilenyi János főszámvevő jelentése szerint ma egy árvának ellátása 21 korona hét fillérbe kerül havonta és kijelenti, hogy az ajánlatok szerinti ellátás több pénzbe kerül a városnak, mint az eddigi és ismét azt hangoztatja, hogy leghelyesebb lenne az árvaház megszüntetése. A tanács ezt a véleményt, mint már idejét múlt megnyilatkozást, mellőzni fogja és azt javasolja, hogy a katolikus háziasszonyok szövetségét bizza meg a város az élelmezéssel, mert noha személyenként drágábbnak látszik, de minthogy csak annyiszor fizet a város 25 koronát, ahány egyént élelemmel el fog látni a szövetség, végeredményében kevesebbe kerül, mert sem a cselédséget sem az igazgató családját és a felügyelő személyzetet a városnak jövőben nem kell élelmeznie.

Minthogy a Weitzer alapítvány jövedelme most már felhasználható, aktuálissá vált az új felső ipari iskola és ezzel kapcsolatosan a tanonc otthon kérdésének megoldása is. A tanács azt az előterjesztést teszi a közgyűlésnek, hogy tekintettel azokra a nagy áldozatokra, amelyeket a város körülbelül egy millió korona összegben hajlandó a szakoktatás érdekében meghozni, kérje meg a kereskedelmi minisztert, hogy Aradon ne fa és fémipari szakiskolát, hanem felsőipariskolát létesítsen, mert mint a hivatalos adatokból megállapítható, az országban oly kevés ilyen iskola van, hogy a jelentkező tanulók legnagyobb részét el kell utasítani. A kérés támogatására Tisza István gróf országgyűlési képviselőt és Urbán Iván báró főispánt kéri meg a közgyűlés.

A Hungária-tekstilgyárnak azt a kérelmét, hogy a város által adományozott telkéről a már többször ismertetett korlátozást töröltesse a város, a tanács úgy tartja teljesíthetőnek, ha a részvénytársaság negyvenezer koronáért megveszi a telket.

A kulturpalota nagytermében szükséges csillárok szállítására kiírt versenytárgyalás eredményét azzal terjesztik be, hogy Kalmár József 14.997 koronás, tehát legolcsóbb ajánlatát melőzze a közgyűlés, mert nem volt hajlandó előzetesen mintát bemutatni, hanem azt jelentette ki, hogy árajánlatának megfelelő árut fog szállítani.

Noha az utána következő Rippner és társa cég 19536 koronás ajánlata négyezeröttszáz koronával drágább és a 18000 korona előirányzatot túllépi, mégis elfogadandó, mondja a tanács, mert a berendezés sürgős. A főispán azt kérdezte, vajon a közszállítási szabályrendelet értelmében nem lehetne-e kiváló hazai cégeket ajánlattételre felszólítani és új árlejtést kiírni, mert azt szeretné, hogy hamar az eredetileg 8000 koronába tervezett berendezést tízezer koronával túllépi, akkor legyen ez megfelelő. A polgármester ama kijelentésére, hogy január végén szükség lesz a csillárookra, a főispán is hozzájárult a tanács javaslatához.

A második katolikus templom építésének ügyével kapcsolatosan a polgármester azt a kívánságát fejezte ki, hogy már most megindítandók a tárgyalások az iránt is, mekkora terhet ró a város közönségére a plébános és káplán fizetése, nehogy megkezdődjék az építés és akkor tűnjék ki, hogy a terhek túl nagyok. A tanács utasítást kér majd a közgyűléstől, hogy az illetékes tényezőkkel a tárgyalásokat megkezdhesse.

Azok kérelmét, kik a csatornázási járulék fizetésére kamatmentességet kérnek, mert a kivételt csak most tudták velük, a tanács elutasítja, azt mondván, hogy ezek az egész év folyamán ingyen használták a csatornát.

VIDÉK.

Feloszlatott képviselőtestület. Temesmegye mai közgyűlésén az Arad szomszédságában lévő Féregyháza község képviselőtestületét feloszlatták. Féregyháza község képviselőtestülete ugyanis vonakodik megfelelni a községi iskola felállítására vonatkozó kötelezettségnek és ezért javasolta az alispán, hogy a képviselőtestület feloszlatására vonatkozólag tegyen a vármegye közönsége a miniszternek előterjesztést oly értelemben, hogy a miniszter a képviselőtestületet osszassa fel. A közgyűlés az alispáni előterjesztést egyhangulag elfogadta.

A körösbökényi szegény gyermekeket felruházó egyesület a hó 7-én tartotta az évi felruházását a szokásos ünnepélyesség kíséretében. Az ünnepély sorrendje a következő volt: 1. Előző meguyító, tartotta Kirirszy Iván. 2. Szózat, énekelte az iskolai énekes. 3. Téli ruhák kiosztása. A felruházott gyermekek nevében Papp Ilonka mondott köszönetet. A tanuló ifjuság éneke és előző záróbeszédével ért véget az ünnepély. Minden dicséretet érdemel az egyesület, mely ez alkalommal is 42 pár lábbelit, 19 rend fiú- és 24 rend leány ruhát osztott ki a szegény iskolás gyermekek között.

Az ujaradi Petőfi asztaltársaság és a „Vörös Kereszt” egyesület idén is kiveszi részét a jótékonykodás áldásos gyakorlatában. 60 iskolás gyermek kap teljes ruházatot és sokan egyes ruhadarabokat. A jótékonykodás gyakorlatában nagy része van Petule Jakabnak, mint az említett asztaltársaság elnökének, ki az év folyamán nemcsak az egyesület körében, hanem fáradhatatlan lelkes buzgalommal gyűjtötte Ujarad közönségétől a célra a pénzdományokat.

Kitüntetés béresgazda. Szép kitüntetés érte Engelhart József béresgazdát, aki a herceg Sulkovskiu-uradalomnak Hanyi Gyula és Dettrich József panko-urai bérletén 33 éve van alkalmazásban. A földmivelésügyi miniszter hosszú és elismerésre méltó szolgálataért dicséret oklevéllel tüntette ki és 100 korona pénzbeli jutalomban részesítette. A kitüntetés átadása szép ünnepély keretében folyt le most vasárnap reggel Pankotán. A földmivelésügyi minisztérium részéről Keller Iván gazdasági egyesületi igazgató-titkár jelent meg és szép szavak kíséretében adta át a kitüntetés oklevelét és a 100 korona jutalmát. Nagy számban vettek részt a községi érdekltség és az uradalmi alkalmazottak.

Sztrájk

a budapesti tőzsdén.

— Ügynökök a gabonatőzsde reformja ellen. —

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, december 10.

Izgalmas jelenetek helye volt ma a budapesti gabonatőzsde, ahol a kora délelőtt olyan határozatot hoztak, amelyhez hasonlóra alig találunk példát a tőzsde történetében. A gabonatőzsde közönsége ugyanis egyhanguan kimondta ma reggel a sztrájkot és ennek értelmében délelőtt egyáltalában nem kötöttek üzletet a határidőpiacon. Az eset előzménye ez:

A gabonatőzsde közönségét már hetek óta módfelel nyugtalanítják azok a hírek, amelyeket a sajtóban és a tőzsdén a gabonatőzsde tervezett megreformálásáról terjesztenek. Néhány nappal ezelőtt küldöttség útján arra kérték a tőzsde elnökét, Horváth Elemért, hogy a mostani súlyos pénzügyi válságra és a rettenetes bizonytalanságra való tekintettel halasszák jobb, nyugodtabb időkre a reform keresztülvitelét.

Ma valóságos forradalom ütött ki a gabonatőzsdén, mert egész határozott formában hirtelen jött, hogy a ma este megtartandó tanácsülésen azt a javaslatot fogja tenni a tőzsde igazgatóbizottsága a teljes tanácsülésnek, hogy a halasztó kérésnek ne adjanak helyet, hanem arra való tekintettel, hogy az októberi kötések forgalma január elsején megkezdődik, már december végéig hozzák meg a reformokra vonatkozó új törvényeket. Ezekről a javaslatokról: a zsiró elszámolásról, az ücynök kérdéssről, továbbá a jövőre való fizetkedés módjairól tudniillik ma is az volt a tőzsde közönségének a véleménye, hogy ha azok életbelépnek olyanformán, mint a tőzsdén már napok óta beszéltek, akkor nemcsak a spekuláció megrendszabályozását végeznék el, de egyúttal esetleg az üzletet teljesen tönkretennék.

Ezen ezért ma reggel, a mikor az üzlet kezdetét jelentő csengő elhangzott, a tőzsdetarok egyetértően elhatározták, hogy a határidőpiacon vonatkozóan kimondják a sztrájkot és nem kötnék üzletet, mert ezzel akarják a külföld, a kormány és az ország kereskedő- és gazdaközönségének tudtára adni, hogy a mostani válságos idő valóban nem alkalmas ilyen drákói rendszabályok hozatalára és hogy a készülő reformok, melyeknek tartalmát nem ismerik ugyan, de annál inkább sejtjük, végső eredményben csakugyan komolyan veszedelembé sodorják a gabonaüzletet.

Werkner Ármint tőzsdetag azt javasolta, hogy tartsanak ma este félhat órákor ülést és csak ott határozzanak a további teendőkről, vagyis hogy ma délelőttre még ne mondják ki a sztrájkot. A tőzsdetagok azonban csak az előbbi javaslatot fogadták el, egyébként Strasser Ede álláspontjára helyezkedtek, aki azt fejtegette, hogy az üzletkötéstől való tartózkodás határozottan alkalmas kifejezésre juttatni azokat az aggodalmakat, amelyek a tanács tervezett intézkedései miatt észlelhetők a gabonatőzsdén.

Az eszmét csodálatos egyhangúsággal elfogadták és egyszerre ki is adták a jelszót:

— Ma nem kötünk üzletet!

Közben eljött az üzleti megnyitás ideje és tíz órákor megszólalt a harang. Általános kiáltás volt a válasz: Itt nem lesz üzlet!

Egy tőzsdetag: Stux Gyula elkiáltotta magát: Vesszek! — de erre megrohanták és lehurrogták, úgy, hogy csakhamar vissza kellett vonulnia. Roppant lelkes és harcias hangulatban tárgyalták a teremben, a folyosókon, a bültében a szenzációs eseményt és összetartásra buzdították egymást az emberek.

Délben Stux Vég Károly alelnöknél fegyelmi feljelentést tett három ügynök ellen, akik állítólag erőszakkal megzavarták az üzletkötésben. Amikor ennek a tagok közt híre ment, az egész tőzsdei közönség szolidaritást vállalt a feljelentett ügynökökkel.

Stux eljárását a legélesebb bírálat hangján pertraktálták. Délben a tőzsde elnöke a két alelnökkel, a főtitkarral és Herzfeld Friggyessel tanácskozáraült össze. A tanácskozás azzal ért véget, hogy az elnökség egyelőre hajthatatlan és így kibontakozás meg nincs.

Délben különben két fontos kijelentés hang-

zott el a sztrájkotányán, helyesebben a dohányzóban és a társalgóban. Bing Gyula tőzsdetag ugyanis azt a bejelentést tette, hogy Herzfeld Frigyes tőzsdetagot, volt tanácsost is sikerült az ügynök megnyerni és hogy ilyenformán Werkner Árminnal együtt ő fogja vezetni tovább az ügyeket.

Délután félhatkor a sztrájk véget ért, mert a tőzsdetanács tudatta a tagokkal, hogy december tizenhatodikán tárgyalja kívánságait. Addig a tőzsdetagok függőben tartják elhatározásukat, de nem sztrájkolnak.

Aradi urinők mint harctéri betegápolók.

— A Vörös Kereszt Egyesület gyűlése. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 10.

Ma délután négy órákor fontos választmányi ülést tartott az aradi Vöröskereszt egyesület, hogy a háboru esetén szükséges intézkedésekre előkészületet tegyen. Az ülés iránt nagy érdeklődés nyilatkozott meg és a választmány tagjai, különösen a hölgytagok nagy számmal jelentek meg és lelkesen csatlakoztak az elnökség minden előterjesztéséhez.

(Háborus előkészületek.)

Az ülést Wadowszky Gusztávné elnöknő nyitotta meg, majd Bökenyi Arisztid, az egyesület titkárja tette meg jelentését. Utalt arra, hogy a Vörös Kereszt egyesület aradi fiókjá béke idején is működött, készülődött a háborura és helyi jótékonyt gyűjtött. Most azonban fel kell függeszteni a súlyos napokban ezt a helyi jótékonykodást és minden erővel hozzá kell látni a háborus előkészületekhez. Ma még ugyan nem állunk ott, hogy közvetlenül háboru kitörésétől kellene tartani, de számolva ezzel az eshetőséggel, a Vörös Kereszt egyesület is megteszi a magáét. A tevékenység három irányu lehet:

Az első teendő a gyűjtés. Ugy pénzbeli, mint egyéb szükséges adományokat kell kérnie a vörös kereszt egyesületnek, nevezetesen férfi alsóruhákat, kötszereket. Készen kell állnia ilyen felszerelésekkel az egyesületnek, hogy kivehesse részét a netáni harcokban, a sebesültek ápolásában. A hadvezetőség egymaga nem tudja ezt a feladatot ellátni, szükséges tehát, hogy a társadalom is kivége a részét. Az egyesület második feladata egy betegápolói tanfolyam rendezése, hogy sebek kötéséhez, betegek ápolásához értő urinők álljanak készen a válságos órákban. Azt hiszi, hogy ezen a tanfolyamon minden nő, első sorban minden családanya részt vehetne, mert hiszen olyan általános tudáshoz juttatja a betegápolási kurzus a hölgyeket, hogy ennek a tudásnak békés időben, családjukban hasznát látják.

A harmadik feladata a Vörös Kereszt egyesületnek az, hogy a harctéren a sebesültek ápolásáról gondoskodjék oly módon, hogy önkéntes egészségügyi csapatot szervez, amely betegápolásra jelentkező, amint azt az események szükségessé teszik. Ez az egészségügyi csapat mintegy harminc, önként jelentkező és ingyen vállalkozó hölgyből, orvosokból és néhány olyan férfiből állhatna, akik nem katonakötelesek. A részvételnél természetesen első sorban és kizárólag család nélküli hölgyekre számíthatnak. Ha az önkéntes egészségügyi csapatot Arad egymaga nem tudná kiállítani, akkor talán más vöröskereszt fiókokkal együttesen szervezhetné. Az elnökség kéri a választmányi hölgytagjait, hogy mindezeknek a gondolatoknak és eszméknek csináljanak propagandát.

A helyesléssel fogadott előterjesztés után Wadowszky Gusztávné kérte a megjelenteket, hogy nyilvánítsanak véleményt: hogyan gondolják célszerűbbnek ezt a propagandát, olyan módon e, hogy minden tag a maga társadalmi körében terjeszti a vöröskereszt terveit és szerez annak hi-

veket, vagy inkább úgy, hogy hamarosan — például pénteken — nagygyűlést hívjak össze, amelyen a város egész közönsége előtt ismertetik meg terveiket. Rámutatott az elnök arra, hogy a bekövetkező háboru esetén az aradi vöröskereszt egyesület nem kapkodhat fűhöz fához, hanem már most, jóelőre, minden eshetőségre készen gondoskodnia kell anyagi erőkről, pénzbeli és ruhadományok gyűjtésével és ápoláshoz értő hölgygárda szervezésével. Jelentheti különben, hogy Purgly Lajosné már felajánlotta, hogy az aradi nők otthonának tagjai szívesen készítenek meleg kötött alsó ruhákat az egylet számára.

(A sebesültek ápolása.)

Bácskai Béla dr. azt a nézetét hangoztatta, hogy a betegápolás a nők általános honvédelmi kötelezettségének tekinthető és így azok a hölgyek, akik nem akarnak, nem vehetnek részt a tényleges betegápolásban, azok bizonyos, tetszés szerinti összeggel váltsák meg magukat. Ez nagyobb összegű adományokat biztosítana az egyesületnek és lehetővé tenné fizetett ápolónők felvételét is. Az ápolónői kurzus tekintetében az a nézete, hogy ott honctani, elméleti oktatásra is súlyt kell helyezni.

Varjassy Lajos polgármester a maga részéről készséggel felajánlja a szép tervek támogatását és szívesen átengedi, ha alkalmasnak találják, a városháza dísztermét az ápolónői kurzus megtartására és kész arra is, hogy a tanfolyamra jelentkezőket elfogadják. A fontos csak az, hogy a jelentős ügyben ne halogassák a döntést, hanem a pénteki nagygyűlés elé már részletes javaslatokkal lépjenek.

Ezután Moga György dr. főorvos szólt fel és mindenekelőtt kijelentette, hogy az ápolónői kurzust csak kórházban lehetne rendezni. Így volt ez most Temesvárott is, ahol a két hétig tartó tanfolyamon csupa előkelő urihölgy vett részt. A gyakorlati oktatás, a sebesültek, beteggel való bánásmód megismerése: ez a fontos. Hogy elméleti oktatásban részesülnek-e az ápolásra jelentkező hölgyek, az teljesen irreleváns. Azt ajánlja, hogy a tanfolyam vezetésére Zimmermann Károly dr. kórházigazgatót, vagy Posgay Lajos dr. főorvost és Jancu Béla dr. ezredorvost kérjék fel, míg az elméleti részt talán Bácskai Béla dr. vállalná el.

Székely Salamon nagy ellentmondásra talált felszólalása után, aki a választmányi hölgytagjait házról házra járó gyűjtéssel kívánta megbizni, az elnök felhívására a hölgyválasztmánynak csaknem valamennyi tagja bejelentette, hogy részt vesz az ápolónői tanfolyamon.

(Az akció.)

Több felszólaló nem létében Wadowszky Gusztávné összegezte a vita eredményét és kimondta a választmányi határozatait. Ezek szerint a vörös kereszt egyesület aradi fiókjá kizárólag hírlapi és társadalmi uton gyűjtést indít: pénzadományokat, férfi fehérneműt és meleg alsóruhákat kérve a nagyközönségtől, hogy ilyen módon előmozdítsák és megkönnyítsék azt a nagy feladatot, amelynek elvégzésére az egyesület és annak minden tagja hazaszeretettel és emberbaráti indulattal készen áll. Ez a gyűjtési mozgalom nem kívánja megijeszteni a közönséget, nem festi vészesnek a háborus veszedelmet, mert csupán arról van szó, hogy a háboru, ez a súlyos, de talán és remélhetőleg elkerülhető megpróbáltatás ne találja készületlenül a vörös kereszt egyesületet, amelynek szép és nagy feladata van ezekben a nehéz napokban. A pénzadományokat Wadowszky Gusztávné egyesületi pénztáros, az egyéb adakozásokat Wadowszky Gusztávné elnöknő címére juttathatják el. Az egyesület ugyancsak a helyi lapok útján felkéri mindazokat, akik betegápolási munkára vállalkoznak, pénteken délután a városháza nagytermé-

ben rendezendő nagygyűlésen olvetlenül jelenjenek meg. A nagygyűlés után előadást, folytatónag pedig ápolónói burzst rendeznek a jelentkezők számára, akik a jelentkezéssel kötelezik magukat a tanfolyamon részvételre. Végül azokat a hölgyeket, akik a szervezendő egészségügyi csapatban hajlandók résztvenni és amint szükségessé lesz, lemennék a harctérre, megkérlik, hogy a polgármesteri hivatalnál jelentkezzenek.

(Huszárfőhadnagyné a harctéren.)

A választmány egyhangulag elfogadta ezeket az előterjesztéseket. Az ülés végén érdekes jelenet történt. Jombart Lajosné, Jombart Lajos aradi huszár főhadnagy fiatal felesége bejelentette, hogy ő kész, sőt kíván is a harctérre lemenni, mint betegápolónő és ott táborigyógyintézetben, vagy kórházban, vagy kórház helyen szolgálatot teljesíteni, azonban azzal a kikötéssel, hogy a hetedik hadtestnél maradjon, ennek a hadtestnek az egészségügyi intézményeihez osezák be. Moga György dr. főorvos az után felvilágosította a fiatal urat, hogy kórház helyi exponát szolgálatra ugyan nem alkalmaznak nőket, de annak semmi akadálya sincsen, hogy a háború kitörése után speciálisan a hetedik hadtest táborigyógyintézetéhez jusson ápolónőnek függetlenül a vörös kereszt egylet akciójától.

A választmányi ülésen megjelent hölgyek névsora a következő:

Averffy Ferenczné, Fodor Gyuláné, Halmai Andorné, Hermann Gyuláné, Kristyóry Jánosné, Leopold Zsigmondné, Lejtényi Sándorné, Leczay Endréné, Mayer Miksáné, Dr. Prohászka Lászlóné, özv. Purgly Lajosné, Dr. Posgay Istvánné, Vargassy Árpádné, Dr. Wiener Gyuláné, Kintzig Gásáné, Jombart Lajosné, Kádas Kálmánné, Schusztér Ilona, Dr. Bácskay Béla, Kádas Kálmán, Székely Salamon, Dr. Tisch Mór, Lejtényi Sándor, Dr. Móra György, Wadowsky Gusztáv és Dr. Vass Sándor.

TANÜGY.

(—) **Kölcsönös áthelyezés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Erdélyi János kiskörményi és Weissenburger Sebestyén újszántai állami elemi iskolai tanítókat kölcsönösen áthelyezte.

(—) **Szülői értekezlet a főgimnáziumban.** Az aradi királyi főgimnázium dísztermében december 8-án, vasárnap délután 4 órakor folyt le az idei első szülői értekezlet, amelyet az I. és II. osztályú tanulók szülői számára hirdettek. Az értekezleten a szülők nagy számban jelentek meg és az értekezlet iránt a legnagyobb érdeklődést tanúsították. Burián János igazgató nyitotta meg az értekezletet. Megnyitójában fejtegette, hogy minő fontos a nevelésben a gyermek egyéniségének a megismerése. Bejelenti, hogy ezúttal Endrőczy László tart felolvasást az iskoláról, annak tanítási módjáról, a fegyelmezésről, a szülővel való érintkezésről. Endrőczy László gimnáziumi tanár fejtegetésében behatóan tárgyalta részint az iskola, részint a szülői ház feladatát. A felolvasás után Burián igazgató felszólította a szülőket véleményük nyilvánítására. Többen szólaltak fel, akik az elemi iskolából a gimnáziumba kerülő tanulók hanyatlásának okait fejtegették. Szóba került a latin nyelv tanítása Braun Gusztávné felszólalásában azt kérdezte a tanári kartól, mikép lehetséges az, hogy valamely gyermek minden tárgyból jó eredményt ér el és a latin nyelvből semmikép sem holdogul, habár minden eszközt megpróbálták. Polgár Gy. Ödön dr. válaszol a kérdésre. Kijelenti, hogy vannak tanulók, akiknek nincs érzékük a latin nyelvhez. Burián igazgató és Endrőczy szólaltak még e tárgyhöz. Burián igazgató berekesztette az értekezletet, örömet fejezte ki azon, hogy a szülők így szép számban jelentek meg és azon, hogy felszólalásaikkal az értekezlet célját elősegítették. Az értekezletről a jelen volt szülők a legnagyobb megelégedéssel távoztak. Az intézet igazgatósága és tanári kara reméli, hogy a szülői értekezleteket így mederben folytatva, hozzá fognak járulni ahhoz, hogy a szülők megszeressék az iskolát és az iskola megismerje a szülőket.

Békét hoz a háborus-párt vezére?

— A hadügyminiszter és vezérkari főnökváltozás okai. — Javult a helyzet. — Optimista nyilatkozatok. — Nincs ultimátum. —

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Budapest, december 10.

Politikai körök és a nagyközönség helyes értekezletet tanúsítottak, amidőn felismerték a hadügyminisztériumban és a hadvezetőségben beállott változás igaz okait, melyek kizárólag a hadügyi adminisztráció belső viszonyaiban keresendők. Köztudomású, hogy Auffenberg távozása már Kbuen idejében és Tisza gróf ismert állásfoglalása után elhatározott dolog volt, épen úgy Hötendorfi Conrad visszatérése a vezérkar élére. A delegációk befejezése után elérkezett az alkalmas időpont a régen elhatározott személyváltozás keresztülvételére. A külpolitikai helyzethez ezen változásnak semmi köze, ezt viszont a börze mai szilárd magatartása mutatja legvilágosabban. Nyugtalanságra annál kevésbé adhat okot Auffenberg távozása, mert hiszen helyébe az a férfi jön, akit mindkét állam közvéleménye évek óta kitartó rokonszenvvel és bizalommal jelölt hadügyminiszternek: Krobotin tábornagy a hadügyminisztérium első osztályfőnöke, akinek arra valószínűsége minden illetékes tényező régen meg van győződve.

A magasrangú katonai állásokban történt változások akár következményei, akár részben okozói voltak, de mindenesetre összefüggésben állnak a külpolitikai helyzet javulásával. A háborus-párt sokat emlegetett vezére, hötendorfi Conrad épen akkor kerül fontos pozíciójába, amikor a monarchia diplomáciája jelentős lépést tett a béke felé. Ma már komoly formában közlik, hogy a londoni nagykövetségi reunion befejezéséig, tehát ebben az esztendőben, a monarchia nem tesz döntő lépést.

Mai híreink a következők:

A kettős lemondás.

Bécs: Auffenberg lovag közös hadügyminiszter és Schemua Balázs vezérkari főnök lemondását ő felsége elfogadta. A lemondás okairól a nap folyamán kommunikét adnak ki.

Bécs: Hiteles értesülés alapján határozottan jelenthetem, hogy Auffenberg lemondása már a legutóbbi budapesti delegációs ülés alkalmán befejezett dolog volt és csak a külső politikai helyzet miatt szükségessé vált rendkívüli katonai intézkedésekre való tekintettel lett csak most aktuális. A közös hadügyminiszter lemondása e szerint nem függ össze a külpolitikai helyzettel. Schemua utódjának dolgában ez ideig döntés nem történt.

Budapest: A mára jelzett hivatalos kommuniké Auffenberg lemondásáról késő éjjeli órákig nem jelent meg és nem is fog megjelenni a mai nap folyamán, miután személyes körülmények annak publikálását megakadályozták. Ellenben valószínű, hogy a hivatalos lap holnapi száma már közölni fogja a lemondást és Krobotin és Conrad kinevezését. Valószínű, hogy a holnapi nap folyamán a hivatalos kommuniké is meg fog jelenni.

A lemondás oka.

Grác, december 10. A Tagespostnak jelentik Bécsből: Auffenberg ez évi júliusban azért adta be lemondását, mert a közös miniszteri tanácskozásban, a melyen azt a kívánságát terjesztette elő, hogy bronzágyu helyett acél ágyut szerezzenek be, megbukott. Mostani lemondásának oka az volt, hogy az ő föllegése teljesen ellentétben volt a két katonai iroda föllegésével.

Bécs, december 10. A katonai körök már régen meggyőződtek arról, hogy Schemuában

nincs meg a tehetség arra, hogy a vezérkari főnöki állást betöltse és hogy Conrad báró erre az állásra sokkal alkalmasabb. Conrad báró a vezérkari teendőket sokkal jobban ismeri. Schemua lehet jó hadtestvezető, de ilyen rendkívüli fontos állás nem neki való. Schemua a vezérkarban nem volt szimpátikus s már akkor, a mikor a vezérkar vezetését elvállalta, mindenki tudta, hogy ennek a nagy hivatalnak technikai teendőiről fogalma sincsen.

Grác, december 10. A Volksblatt értesülése szerint Auffenberg és Schemua lemondása már néhány héttel ezelőtt befejezett dolog volt. Lemondásuk okai belső természetűek voltak. A monarchia háborus akciójának lehetősége miatt el kellett halasztani a legfelső hadvezetőségben való változást, de a legújabb események szükségessé tették, hogy az eddigi jó intézők, Auffenberg és Schemua helyébe a monarchia legjobb erőt nevezessék ki. Az intéző körök választása Krobotinra és Conrad báróra esett. Ez a változás Ausztria és Magyarország felére nem ismerhető manifesztációjának tekintendő, hogy nagyhatalmi jogait és állását minden körülmények között megvédelmezzék.

Ellentétek a trónörökösrel.

Bécs: Schemua lemondását a trónörökösrel való összekoccanásának tulajdonítják. Schemuának nincs meg az a képessége, mellyel egy vezérkari főnöknek bírnia kell és amellyel hötendorfi Conrad olyan nagy mértékben rendelkezik. Schemuával a vezérkarban nem nagyon rokonszenveztek és minthogy a vezérkart már mint ezredes elhagyta, ennek a technikai munkálataiba kevésbé volt beavatva. Annak idején csak azért esett a választás Schemuára, mert nem volt más alkalmas személyiség, akit vezérkari főnökké kinevezhettek volna. Tudják, hogy a trónörökös már akkor fenntartotta, hogy Conradot újból vezérkari főnökké fogják kinevezni.

A Grazer Tagepost bécsi értesülése szerint az Auffenberg lemondásához fűzött kalandos kombinációk megcáfolására a mai nap folyamán félhivatalos kommunikét fognak kiadni. Mint most kitudódott, Auffenberg elsősorban már júniusban, illetve július elején lemondott és pedig azért, mert a delegációban azt a követelést, hogy az ágyukat bronz helyett acélból öntsék, leszavazták. Auffenberg lemondását akkor nem fogadták el. A most benyújtott és elfogadott lemondásának az oka alighanem az, hogy Auffenberg a trónörökös katonai irodájával ellentmondásba keveredett.

Bécs: Ferenc Ferdinánd trónörökös és Auffenberg hadügyminiszter között régi keletű, lényeges eltérések voltak. A legutóbbi delegáció alkalmával az igazság némi látszatával vetették szemébe a magyar kormány, hogy olyan szíves és udvarias magatartást tanúsít Auffenberg iránt. Ez onnét volt, mert tudta a kormány, hogy Auffenberg a delegáció után elhagyja állását. Ezért nem kezelte a magyar kormány Auffenberget ellenfél gyanánt. Tudta, hogy sorsa meg van pecsételve. Conrad báró számára mindig nyitva tartották a vezérkari főnökséget. Schemua csupán helytartója volt ennek az élesesű, nagytudású tábornoknak. Természetes, hogy az első kedvező pillanatban reaktiválták ezt a legerősebb katonát. Most pedig, hogy a hármasszövetséget megújították és nem lehet Conrad visszahívásának ellenséges látszata Olaszországgal szemben, régi

pozícióját félreértések és félremagyarázások nélkül elfoglalhatta. Conrad mint hadseregfelügyelő is teljes belső kontaktusban volt a haderő vezérkarával.

A király akarata.

Bécs: A Zeitz közlése szerint azok a hírek keringnek, hogy maga a király kezdeményezte a személyváltást. Maga Berchtold gróf is helyeselte, hogy Auffenberg lovagot Kroatia tábornagy váltása fel állásában. A változás következtében nagyobb személycsere nem lesz a hadügyminisztérium osztályainak élén, sem rendszer-változást nem jelent Auffenberg lovag távozása. Beavatottak mondják, hogy Schemua Balázs nem igen fog más katonai alkalmazást elfogadni, hanem nyugalomba fog vonulni.

Héderváry a monarchia demonstrációjáról.

Egy hírlapíró ma beszélgetést folytatott Khuen-Héderváry Károly gróf volt miniszterelnökkel, a háborút és Auffenberg bukását illetően. Khuen Héderváry a következőket mondotta:

— Hadd nevezzenek javíthatatlan optimistának, hadi tréfálkozzanak az én rózsaszínű pápaszemem miatt, nekem mégis csak az a nézetem, hogy ez a személycsere nem jelent háborút. Sőt ellenkezőleg azt hiszem, ha ilyen változásokat eszközölnek ennnyire fontos pontokon, az épen azt jelentheti, hogy a háború eshetősége legalább is még messze van. Mindamelllett kétségkívül van ennek a személycserenek is bizonyos külpolitikai jelentősége. Ez is egyik része annak a demonstrációnak, mely most folyamatban van. Ugy, amint tüntetőleg közzé tették a hármasszövetség megújítását, megszavazták a háború esetére szóló kivételes intézkedéseket és kölcsön útján, kiegészítették mindkét állam pénzkészleteit, épen úgy a hadsereg legexponáltabb pontjaira is odaállították a leginkább odaváló embereket.

Ami pedig a két új ember közül Conrad vezérkari főnököt illeti, az ő visszahelyezése már csak azért sem kelthetett meglepetést, mert egyrészt egész Európa tudja, hogy Conrad a mi legjobb katonánk és másrészt köztudomás szerint tárgyalanokká lettek mindazok az okok, amelyek tavaly szükségessé tették ideiglenes visszavonulását.

Többször hangoztatott felfogásom az, hogy most a sok-sok évtized óta vajdó keleti kérdés végleges, vagy legalább is újabb ideig sok évtizedre, talán évszázadokra szóló megoldása előtt állunk. Ennek a kérdésnek megoldása különösen két nagyhatalmat érdekel közvetlenül: bennünket és Oroszországot. Ha most ez a két hatalom bizonyos demonstratív tevékenységet fejt ki és ebbe belevonni igyekszik szövetségeseit is, azért ez még korántsem jelenti azt, hogy ez a két hatalom háborút akar. Ez csak azt jelenti, hogy mi is, az oroszok is bennünket közvetlenül érdeklő nagy kérdés elintézésére előtt ugyszólván jelentkezőnk.

Figyelmeztetjük Európát, hogy itt vagyunk mi is, az érdekeink is és hogy a közelgő elintézésnél is ott akarunk lenni mi is, az érdekeink is.

Az én nézetem tehát változatlan. A mai demonstrációkban, amelyek sorába számítom a tegnapi személycsereket is, nem látok háborús tüneteket, hanem csak a keleti kérdés közelgő elintézésével és az ebben való érdekeltségünkkel indokolt demonstráció, úgy szólván teljes díszben való felvonulását. Egyébiránt pedig bizom Berchtold politikájának helyességében s jóakarataiban és remélem, hogy ő a nagy kérdést elfogja intézni Európa közmegelegedésére, tehát vérontás nélkül is.

A hadügyminiszterváltozás a képviselőházban.

A képviselőházban ma Auffenberg bukása volt az általános beszéd tárgya. A munkapárt örömmel, sőt némelyek diadallal fogadták a bu-

kás hírét. A képviselőházban ma a külső politikai helyzettel kapcsolatosan bírálták Auffenberg bukását és azt tartották általában, hogy ez a mostani katonai változás a helyzet súlyosbodását jelenti. Munkatársunknak alkalma volt a munkapárt több beavatott előkelő tagjával beszélgetni és e beszélgetés során azt a bonyomást nyerte, hogy Auffenberg elsősorban és főképpen a maga tudatlanságának és tehetetlenségének az áldozata, és a bukása nem más, mint a szó szoros értelmében vett katonai kudarc.

Egy beavatott politikus így nyilatkozott:

— Auffenberg távozása nem jelent semmit. Neki azért kellett mennie, mert Schemuát nem akarták egyedül meneszteni. Schemua pedig azért mondott le, hogy helyet csináljon Conradnak. Hogyha Bécsben békére készülének, ilyen hirtelen változás nem történt volna a hadsereg legfőbb állásaiban.

Miniszterek a háborúról.

Hazai Samu bárót nagy csoport vette körül. Tagányi Sándor képviselő megkérdezte:

— Egyenesen felelj rá, kegyelmes uram: lesz-e háború?

— Én azt hiszem, hogy a legnagyobb valószínűség szerint nem lesz, — felelt a honvédelmi miniszter.

Lukács Lászlótól is sokan kérdezték ugyanezt.

— Azt hiszem, nem lesz, — volt a miniszterelnök válasza.

A folyosón később híre futott annak, hogy a legközelebbi negyvennyolc óra alatt ultimátumot küld a monarchia Szerbiába. Aláírólag meg van szerkesztve ez a jegyzék, amely pontokba foglalja Ausztria-Magyarország követeléseit és a legrövidebb idő alatt kielégítő választ kér. Ezt a hírt később megcáfolták.

Megcáfolt ultimátum hír.

Prága: A Bohemiának jelentik Bécsből: Ugron István belgrádi osztrák-magyar követ a külügyminisztérium megbízásából holnap, szerdán a szerb kormánynak jegyzéket fog átnyújtani, amelyben meglehetősen éles szavakkal azt kérdezi Ausztria-Magyarország, hogy a belgrádi kormány mily módon kívánja politikáját az osztrák-magyar monarchia álláspontjával összhangba hozni? A jegyzéknek nem lesz ultimátum jellege. Bécsi diplomáciai körökben biztosra veszik, hogy miután Oroszország semleges, a szerb kormány latva az elszigeteltséget, engedékeny lesz a monarchia irányában.

Bécs: Azt a hírt, amelyet egy prágai, különben nem rosszul értesült lap közöl, hogy Ugron holnap Belgrádban energikus hangú jegyzéket fog átnyújtani, illetékes helyről megcáfolják.

Javult a helyzet.

Berlin: A nemzetközi helyzetet illetékes körökben javultnak mondják. Az utóbbi napokban Bécs és Pétervár között enyhült a feszültség, ami pedig a szerb-osztrák magyar konfliktust illeti, néhány napig holt ponton lesz ez a kérdés, míg megkezdik Londonban a nagykövetségi tárgyalást. Ujból megint felmerült az a terv, hogy Parisban tartásuk meg a konferenciát, de ennek a tervnek kevés szószólója akadt.

Bécs: A helyzetet jól értesült helyen változatlanak tekintik és csak annyiban javultnak, hogy a jelenlegi diszpozíciók szerint újév előtt aligha történik döntés, miután Ausztria-Magyarország meg akarja várni a Londonban már a legközelebbi napokban összeülő követségi tanácskozás eredményét. Ismételtén itt is hangsúlyozni kell, hogy ennek a követségi reüniónak kizárólag fesztelen beszélgetés fogja a tárgyát képezni, határozat, vagy döntés erre nem is várható, miután Ausztria-Magyarország beleegyezését csak azon feltétel mellett adta, hogy itten semmiféle döntés ne történhessen. Különben, úgy látszik, hogy

Ausztriában a közös hadügyminiszter lemondását követni fogja a jelenlegi kormány lemondása, amennyiben Stürgkh gróf már a legközelebbi napokban beadja lemondását politikai körökben elterjedt hírek szerint tekintettel arra a hangulatra, amely a kivételes törvényjavaslatok ellen Ausztriában uralkodik. Utódját illetően még semminemű kombinációk nincsenek forgalomban.

Berlin: Berliini politikai körökben a helyzetet az utóbbi napokban javultnak tekintik s különösen arra gondolnak, hogy Ausztria-Magyarország ebben a válságos helyzetben nagy kölcsönrel lépett a pénzpiac elé, ami azt jelenti, hogy a kölcsönt adó bankok bizonyos felelősségre megnyugtató nyilatkozatokat kaptak Ausztria-Magyarország illetékes köreitől.

Danev a szerb konfliktusról.

Bukarest: Danev, a szobranje elnöke ma reggel elutazott Bukarestből és Budapesten át Bécsbe utazott. Az uton Bukarest es Predeal között fogadta az Adererul munkatársát. Danev a következőket mondotta:

— Bulgáriának és Romániának közös érdekei vannak. A múltban is együtt dolgoztunk és remélhető, hogy a jövőben is egymás mellett fogunk munkálkodni.

Amidőn a hírlapíró közölte Danevvel, hogy milyen kommentárral kísérik Auffenberg és Schemua lemondását és hogy arról beszélnek, hogy Ausztria-Magyarország megtámadja Szerbiát, Danev a következőket mondotta:

— Ne higgye ezt a hírt. Nem alunk jelenleg ilyen kompromisszumok előtt. Addig, amíg a nagyhatalmak döntőszavukat a fennforgó kérdésben nem mondták ki, a helyzet rosszabbodásáról, vagy Ausztria-Magyarország támadásáról Szerbiával szemben, szó sem lehet, különösen ameddig Szerbia készen mutatkozik másoknak jogos érdekeit elismerni. Biztosíthatom, hogy ez a mostani helyzet. Ha a nagyhatalmak a helyzet jelenlegi állását nem így fogják fel, amit én kizártnak tartok, akkor nemcsak szerb-osztrák-magyar konfliktus, hanem egy általános európai konflagráció jönne, aminek megakadályozásáért az egész világnak, azonban elsősorban a balkáni szövetségnek szüdenie kell. Optimista akarok lenni.

Danev végre kijelentette, hogy Bulgária és Görögország között nincs konfliktus, vannak eltérések, azonban ezek jelentéktelenek és elsimíthatók. Bukarestből a legjobb impressziókkal távozik. Végül megegyezően ismételte, hogy:

— Optimista vagyok. A szerb-osztrák-magyar konfliktust békésen fogják elintézni, Bulgária és Románia között egyenlenségről szó sem lehet.

Mit akar Hartwig?

Pétervár: A Novoje Vremja megcáfolja azt a híresztelést, mint hogyha Hartwig azon faradozna, hogy békésen segítsen elsimítani a szerb-osztrák-magyar konfliktust. Ellenkezőleg áll a dolog. Az orosz követ nyíltan kijelentette, hogy Szerbia álláspontját helyesli, érthetőnek tartja, hogyha Szerbia a mostani viszonyok között a diadalmas háború után feltétlenül követeli az adriai kikötőt. Hartwig maga nagy szerepet játszik Belgrádban. Az orosz politika neki köszönheti, hogy tekintélye olyan határtalanul megnövekedett Szerbiában.

A szerb követ a királynál.

Bécs, december 10. Szimics szerb követet a király szombatn bucsutihalgatáson fogadja.

Szerb utazók feltartóztatása.

Belgrád: A szerb kormány tiltakozott az ellen, hogy rendes útlevéllal ellátott szerb utazókat a magyar határon feltartóztatnak, vagy nekik más módon akadékoskodnak.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Heti műsor:

Szerda: *A miniszterelnök*, komédia.Csütörtök: *A Kalvineum* nagy hangversenye. (Általános bérletszűnet.)Péntek: *Éva*, Lehár nagy operettje. (Előszór.)Szombat: *Éva*, operette.Vasárnap: Délután: *A szép gárdista*, ope etta. Este: *Éva*, operette.

* **A színigazgató közlései.** *A miniszterelnök harmadszor.* Nagy Erdő pompás, vidám, társadalmi viszonyainkat végtelenül jellemző komédiája. A miniszterelnök, amelynek hétfőn volt a nagyszerű premierje, szerdán harmadszor kerül színre a premier szereposztásában. *Éva*. Lehár Ferenc legújabb csodásan nagyszerű operettjének, az *Évának* előkészületei a színház egész személyzetét foglalkoztatják. Lázasan folyik szakadatlanul a munka, minden egyes szereplő nagy ambícióval készül erre az operettre, amely minden bizonytalanságot elűzve, nagy sávere lesz. A főszerepeket Rontay, Dósi, Huszár, Gyöző, Polgár, Haidutska játsszák, akik szerepeikkel ugyszólván teljesen elkészültek a nap nap után lázas igyekezettel folynak a nagyszabású próbák. De nemcsak a szereplőket foglalkoztatják az *Éva* előkészületei, hanem mindenkinél dolgot ad ez a hatalmas operett. A zenekar is teljesen más képet fog nyújtani, kibővül, nagyobb lesz, ezenkívül pedig ma már megérkezett a külön ez alkalomra szerződöttetett hárfás, aki ezentúl szintén részt vesz a próbákban. A színház igazgatósága is nagy aldatkészséggel készül az *Évára*; gyönyörű új díszleteket csinálnak a premiérre, melyek közül különösen a második felvonás díszlete lesz pompás. Gyönyörű képet fognak nyújtani a jelmezek is ezenkívül a hölgyek káprázatosan ragyogó toalettjei, amelyek a szatmárvérszék remekei, legújabb kreációi lesznek. Az operettet Polgár rendezzi.

* **A Katolikus Kör negyedik szerdája.** Az Aradi Autonom Katolikus Kör holnap este egy művészi zeneszámokat, mint az előadásokat tekintve igen élvezetesnek ítélik. Különösen Vass József dr. előadása iránt mutatkozik nagy érdeklődés, aki „Jövők” című értekezésében azt a perspektívát mutatja be és világítja meg, mely a katolikus társadalom előtt, a vallásos élet fejlődése tekintetében felárul s ismerteti azokat a tényezőket, melyek ennek a fejlődésnek alapul szolgálhatnak. Az érdekesnek ítérték ezt műsora egyebiránt a következő: 1. *Beethoven „Symphonia”* Es-dur I. tétel. Előadják: *Csalogovics Józsa, Kemény Gizi és Csáklány Tibor*, velük: *Karhánek Ferenc és Mütter Müller József* zenekonzervatóriumi tanárok. 3. *Coppée F. „A Boldogasszony táncosa”*. Szavala: *Tóth Erzsébet* okl. polgári iskolai tanítónő. 3. a) *Rubinstein: „Romanze all antica”* b) *Grieg: „Marche grotesque”* zongorán előadja: *Czárán Titi*. 4. *„Jövők”*. Előadja: *Vass József dr. pápai kamarás, a pesti Szent Imre kollégium igazgatója.*

* **Rónáné Keményffy Gizella fellépése a II. filharmóniai hangversenyen** jövő vasárnap, december 15-én a művész nagy számú aradi ismerősei közt nagy örömet okoz. A művésznőről külföldi tournéeja alkalmából olv. lap is, mint a *Berliner Tageblatt*, a *Vossische Zeitung*, a *Neue Freue Presse* stb. teljes elismerés hangján írtak. Egyikük terjedelmes szopránjának egyreletesen kiképzettségét, zenei intelligenciájával párosult stílérékét emeli ki, a másik nem mindennapi jelenségnek minősíti kiváló hangteljes, szimpatikus organumát, a harmadik hangjának telítettségével s játszi kolokaturájával a hivatottak legjobbjei közé sorolja stb. Kivüle az egyet zenekara *Zellner Sándor* karmester vezetésével fogja előadja *Massenet* drámái *Phaedra* nyitányát, *Wagner C dur* szimfóniáját és *Mihalovits Királyhimnuszát*. — Jegyek *Scherhág* cégnél (Andrássy tér 14) 6—2 kor.

* **Az acélkirály.** (*A lepszencziósabb amerikai dráma az Urániában.*) Csakis amerikai egyben keletkezett annak a nagyszerű drámának témája, melyet előreláthatólag szenzáció sikerrel mutat be szerdán az Uránia színház. És csakis amerikai rendezésben kerülhetett mindaz filmre, ami ebben a drámában meg volt álmódva. Az amerikaiak nem spórolnak. Oceánjáró gőzösön kell utolérni egy Hágába utazó diplomatát, hát készen áll a század legnagyobb találmánya a hidroplán és repül az Oceánon át, hogy a hamis

okmányokkal utazó diplomatának kézbesítse az ellopott hivatalos jegyzéket. Márezért az egyetlen jelenetért is megilleti ezt a drámát a legszenzációsbab elnevezés, eltekintve attól, hogy három izgalmas felvonáson keresztül olyan cselekményt kapunk, mely egyedülálló a moziirodalomban. A nagy sláperen kívül még négy meglepetés számba menő újdonság szerepel a fényes műsoron. 175

* **Állandó képkiallítás Nagy Géza fényképész kapualjában.** Műtermi felvételek naponta d. e. fél 9 től d. u. 4-ig. Interieur felvételek saját lábáson, ugyszintén kis kép után *Patin*, *Sepie Aquarel*, *Pastel* nagyítás és egyéb külső felvételek szolid árák mellett eszközöltenek *Arad*, *Andrássy tér 22. sz.* Polgári takarékpénztár épületében. Telefon 922.

* **60 kötet könyv 1 kor. 40 fill.-ért, 180 hangjeggy 2 kor. 40 fill.-ért kaphatók kölcsönzésre Kerpel Izsó kölcsönzőintézetében, Aradon.**

Bombázzák Kevevárát!

— Hogyan születik a szenzáció. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 10.

Hirnök jó és pihegve szól:

— Kevevárát bombázzák!

2. hirnök jó és pihegve...

— Aradon van már a déli sereg fővezére!

3. hirnök jó és (stb.)

— A külügyminiszter megbukott és Tisza István lesz a külügyminiszter.

4. hirnök:

— A város autonómiáját felfüggesztették és egy tábornok veszi át diktatori hatalommal a vezetést!

5.:

— Urbán Iván báró a kormánybiztos!

A külügyminisztériumban mindenesetre boldognak éreznék magukat, ha ennyi pozitívumot tudnának. Hát kell még ennél több? Hisz világos ezek után, hogy a háboru már kitört. Annál is inkább, mert a hirnökök a legbeavatottabb helyről veszik értesüléseket. Amint a példa mutatja:

I.

Két jószágigazgatósági tisztviselő beszélget az utcán. A diskurzus arról folyik, hogy mi lenne, ha kitörne a szerb háboru? A két békés polgár már valószínűségi haditervet eszelt ki

... és aztán a szerbek Szemendriából kezdik bombázni Kevevárát.

Hirnök Mór ur véletlenül arra ment. És öt perc múlva Hirnök Mór ur magából kikelve rohan be a kávéházba és el elfúló lélegzettel mondja:

— Hallották már? Sügöny jött a főispánnak Budapestről, hogy Kevevárát bombázzák!

II.

Ketten beszélnek:

— Mennyi idegen tiszt van most Aradon!

— Igen! Én is láttam egy aranygalléros cvikkerest a feleségével. Az valami magasrangú.

— Azt én is láttam! Egy tábornok!

Ezt a beszélgetést hallva Hirnök Aladár a legbánnatsabb képpel jelenti ki:

— Uraim, a helyzet nagyon komoly! A déli sereg fővezére már Aradon van! A háborut holnap reggel 9 óra 30 perckor megkezdik!

III.

A Városi kávéház törzsszobájában a legújabb pesti híreket mondta el asztaltársaságának egy újságíró:

... a sztrájk miatt a határidőzlet is szűnetelt. Az ötszázmillió kölcsön valószínűségi piros pozító az orosz háborus pártjának. Azt is emlegetik, hogy Berchtold leköszön!

— És ki lesz az utóda? — vetette fel a kérdést valaki.

— Az utód személyére nézve nincsenek kombinációk!

— Nem lehetetlen — szólt közbe egy másik újságíró, — hogy Tisza lesz az utóda!

— Egy nő, egy nő! — figyelmezteti a cvikkeres ügyvéd a társaságot. Mindenki kibámul az ablakon

s azután másra terelődik a beszélgetés. De Hirnök Gy. Lajosnak ennyi már elég. Két perc múlva már 6 mondja el a fias szenzációt:

— Most beszéltem Budapestről! Berchtold lemondott és a király Tisza Istvánt nevezte ki külügyminiszternek. Ez a háboru!

IV.

No igen, a város autonómiáját is felfüggesztette két ur, aki arról vitakozott, hogy mi lesz, ha kitör a háboru. A vélemények megoszlottak. Az egyik azon a nézetten volt, hogyha a háborus törvény értelmében felfüggesztik az autonómiát, akkor a város élére katonai parancsnok kerül. A másik viszont arra esküdött, hogy ebben az esetben Urbán Iván báró lesz a kormánybiztos. Megegyezésre nem jutottak, de ez nem is fontos, mert Hirnök urnak így egyszerre két szenzációja van. Az egyik emberrel bizalmasan közli: *holnapról kezdve már egy generális parancsol a városban!* A következőnek a fülébe sugja a nagy titkot: *Urbán Iván mártól kezdve a város és megye kormánybiztosa!*

V.

De nem mindig igazja a kedélyeket Hirnök ur. Némelykor humorosch is. Például: kiszemel egy áldozatot és megszólítja.

— Nincs már semmi baj! Nem lesz háboru. Rendben van Prohászka ügye!

— Na azt már még sem hiszem!

— Pedig ha mondom, *rendben* van! *Prizrendben.*

Elhalasztják

az új adótörvény életbeléptetését.

— Lukács miniszterelnök nyilatkozata. —

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, december 10.

Január elsején kell életbe lépni az új adótörvényeknek. A városok polgármesterei arra kérték *Teleszky János* pénzügyminisztert, hogy halassza el a terminust, mert a mostani súlyos gazdasági viszonyok között szinte elviselhetetlen terheket ró a városi közönségre az új adórendszer. A városi mandátumok birtokosai közül hatan: *Heltai Ferenc*, *Hoványi Géza*, *Hegedüs Loránt*, *Antal Géza*, *Neusziedler Károly* és *Tauscher Béla* *Teleszky* pénzügyminiszterrel tanácskozásra vonultak vissza. Előbb *Teleszky* és *Lukács* értekeztek ez ügyben, de *Tisza István* is közvetített a kormány és a képviselők között.

A tanácskozás másfél óráig tartott. Utána *Heltai*, *Hoványi*, *Hegedüs* és *Antal* képviselők *Lukács* Lászlót keresték föl.

Lukács László miniszterelnök este a *Pester Lloyd* és az *Aradi Közlöny* munkatársával folytatott beszélgetésben kijelentette, hogy tekintettel a helyzetre, hogy *hajlandó az adótörvények életbeléptetését bizonyos időre elhalasztani*, erre már a pénzügyminiszter is hajlandónak mutatkozott, de a módokat s ennek az elhalasztásnak keresztülvitelét illetőleg még nincs megállapodás és ennek a tervnek keresztülvitelén dolgoznak. Még nincs döntés arra nézve sem, hogy ezt törvény útján, vagy pedig rendelet útján fogják elhalasztani.

A *N. W. Tgl.* politikai körökből azt jelenti, hogy a kormány *Tisza István gróf javaslatára elhatározta*, hogy elhalasztja az új adótörvények életbeléptetésének határidejét. Az új adótörvények csak 1914. január 1-én lépnek életbe.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Birói kinevezés. *Stachó* Lajos aradi törvényszéki jegyzőt a gyulafehérvári törvényszékhez albiróvá nevezte ki a király.

HIREK.

Elmarad Tisza István aradi utja.

— A külpolitikai bonyodalom következménye. —
— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 10.

Az a lelkes nagy közönség, amely nehezen várta Európa egyik legnevezetesebb államférfiának — Tisza Istvánnak — aradi szereplését, valószínűleg sajnálattal fogadja ama hírt, hogy Tisza nem vehet részt a Calvineum csütörtöki, valóban nagyszabású hangversenyén. Arad képviselője a legnagyobb készséggel tett ígéretet a rendezőség kérelmére, hogy megjelenésével és társadalomszociológiai előadásával különös értéket adjon ennek a humánus célú estélynek. A programot valóban pompásan össze is állította az est rendező-bizottsága, amely gondoskodott róla, hogy a fölemelt hely-árak ellenében az áldozatkész publikum a legkiválóbbat kapja, amit csak a magyar irodalom és művészet produkálni tud. Elsőrangú énekművésznőket kértek föl az estélyen való szereplésre, akik részt is vesznek a hangversenyen.

Tisza István előadása páratlan érdekességet kölcsönzött volna a koncertnek; ő azonban nem jöhet le, s helyette *Herceg Ferenc*, a magyar íróvilág kitűnősége kárpótolja a közönséget.

Tisza István gróf ma értesítette a rendező-bizottság egyik tagját, hogy legnagyobb sajnálatára a külpolitikai bonyodalomokra való tekintettel nem vehet részt a hangversenyen. Aki ismeri Tisza István humánus gondolkodását, az tudhatja, hogy *rendkívül fontos okának kell lenni*, ha ő olyan estélyről kénytelen elmaradni, amelyen a nemzet kulturmunkásainak — a református papoknak és tanítóknak — árváiért, özvegyeiért indul meg a nagyszabású segítő akció.

Hogy mit rejt magában ez a néhány szó: — „a külpolitikai bonyodalomokra való tekintettel” — azt mindenki sejtetheti. Akik pedig nem tudják, azok fonják tovább a fantázia ama meseszálait, amelyeket ma egész nap szövögettek Aradon. Itt ugyanis már tudni vélik, hogy *Berchtold Lipót* gróf külügyminiszter lemond és az utóda — Tisza István. Arad képviselőjének ma küldött levele valószínűleg új anyagot ad a fantázmagóriának.

A balkáni béketárgyalások.

Sajtó tudósítók telefonjelentése.

Budapest, december 10.

London, december 10. A béketárgyalás nem 13-án, hanem csak 16-án fog megkezdődni.

Konstantinápoly, december 10. Görögország holnap írja alá a fegyverszüneti jegyzőkönyvet hogy a londoni béketárgyalásban részt vehessen.

Belgrád: Pasics és Veneziolosz között a tegnapi tanácskozás teljes egyetértésre vezetett a londoni konferencián előterjesztendő követelésekre és a balkáni államok magatartására nézve. Alapoz az a remény, hogy Londonban a balkáni szövetség megbíróitai minden kérdésben szónosan fognak eljárni. Az a terv, hogy a békefeltételeket ne en bloc fogadtassák el és semmisenek nyilvánítsák azokat a külön megegyezéseket, amelyek Törökország és egyes Balkán államok között létrejöttek. A Balkán szövetség csak azokat a török államadóságokat hajlandó elvállalni, amelyeket tényleg a meghódított területeken beruházásokra fordított.

— Hornig biboros felavatása. Bécsből jelentik: A bécsi udvari templomban csütörtökön délelőtt 11 órakor megy végbe *Hornig* Károly veszprémi püspök biboros alapfeladása. Ötelségét Ferenc Ferdinánd trónörökös képviseli a szer-tartáson.

— Orosz nagyherceg Romániában. Bukarestből jelentik: Mihajlovics Miklós nagyherceg kíséretével ma délelőtt 11 órakor ide érkezett. A nagyherceget a pályaudvaron a király, Ferdinánd trónörökös, Károly herceg és az egész kabinet, a metropolita, a vezérkari főnök, helyőrségi tábornokok, az orosz követ a követségi szemlélyzettel együtt fogadták. A díszszázad meg-szemlélése után a herceg a királyi palotába haj-talott, ahol kíséretével lakni fog. A nap folyamán látogatásokat tett és szettekinített a városban.

— Elfogott szerb kémek. Budapestről jelentik: A déli vidéken egy idő óta nagy nyugtalan-ság észlelhető. A csendőrök éjjel-nappal szakadatlanul figyelnek mindenkit, de eddig a gyanu legkisebb árnyékával sem erintheztek senkit. A múlt hét végén végre sikerrel járt a munkájuk. Orsova közelében, Mehadia turdóhelyen elfogták *Jovanov* György macedóniai illetőségű pekimestert, akire rábizonyult, hogy Szerbia kémje. Lakásán három darab dinamit patron, egész csomó lö-fegyvert s golyókat találtak. *Jovanov* öt évvel ezelőtt került az országba.

Zentáról jelentik: a zentai szolgabírószákhoz tartozó Ada község csendőrsége tegnap letartóztatott egy *Mirkics* Szedomicz nevű péksegedet, aki szerbiai illetőségű és aki beismerte, hogy őt bizták meg Szerbiából a tiszparti szerbiakta vi-dekek hangulatának kipuhításával. — Erre vonatkozó adatait el is tudta. Beismerte, hogy ő volt a közvetítő az adai szerb lakosság és Belgrad között.

— Ügyvédjubiläum huszonöt évvel ezelőtt. A következő remisscenciát közölte velünk egyik aradi ügyvéd Szalay Károly vasárnap szép jubilaris ünnepsége alkalmából: A legnagyobb ritkaságok közé tartozik — írja az ügyvéd — ha egy fiskális jubileuma alkalmából óvációban részesítik. Olyan ritkaság az ügyvédjubiläum, hogy az aradi ilyen ünnepély legutoljára huszonöt évvel ezelőtt folyt le. Akkor Szávits Miklós ügyvédtársunkat jubiláltuk ügy-vedi működésének hatvanadik évfordulója alkalmából. Összegyűltünk az akkori Vas-vendéglőben, ahol Antalffy ügyvéd szónoklat kíséretében átadta a kariársak ajándékát: egy ezüst dohányzalencét tele finom szűz dohányjal. Szávits különben hosszú ideig városbíró is volt és csupa olyan ítéleteket hozott, amelyekben mindenkinek igazat adott. Nem csoda, ha az ilyen fehér hollót meg a kollégái is szerették és meg-jubilálták.

— Tilos a kivándorlás. A háborus elő-készületek közepette a kormány arra is gondolt, hogy megakadályozza a magyar védköteleseknek különösen most tapasztalható nagy kivándorlását. A miniszterelnök aláírásával ma a következő ren-delet jelent meg a hivatalos lapban: A m. kir. minisztérium a védkötelesek nagyobb arányú ki-vándorlása folytán az 1909: II. t. c. 2. § a b) pontjának első bekezdésében megjelölt *védköteles férfiszemélyek kivándorlását* — az ugyanezen tör-vényszakasz b) pontjának harmadik bekezdésében nyert felhatalmazás értelmében — egy évre álta-lában *megtiltja*. Ezen rendelet közzététele napján lép életbe. Budapest, 1912. évi december 6-án. Lukács László s. k., m. kir. miniszterelnök.

— Hirtelen halál. *Geck* Bálintné, házmester neje ma délután elment *Lakatos* Izsó dr. orvos rendelő órájában annak lakására, hogy orvosi tanácsát kérje egy régebbi bajában. Az asszony a rendelő szobában rosszul lett. *Lakatos* dr. a rend-őrséget értesítette paciense ájulásáról. A mentők csakhamar megjelentek, mire azonban *Geck* né a kórházig vitték, az a kocsiban meghalt. Szívhibés ölte meg.

— Az aradi ipartestület a sajtó ellen. Az aradi ipartestület előjárósága tegnap este ülést tartott, amelyen a sajtót súlyosan bántó ha-tározatot hoztak. Ez a határozat összefügg az Aradi Vasipari Részvénytársaság famózus ügyé-vel. Az aradi sajtó tudvalevően megírta, hogy az Aradi Vasipari társaság műhelyeiben — enyhén szólva — komiszul bánnak az inas légióval. Az aradi rendőrbírószákhoz tegnap érzékeny pénzbünté-tést szabott ki a gyár igazgatójára, (fogadatlan védői nagyszerű akciója ellenére is) ami azt iga-zolja, hogy az aradi lapok nem alaptalanul tes-tettek fekete képet erről a gyarról. (A büntetés ellen a részvénytársaság eddig meg nem is föleb-bezett.) Néhány aradi iparos, mégis úgy találta, hogy a vasipari gyárat méltatlanul „hurcolták meg a lapok.” Ezek között van *Hönig* Ottó sziv-vattyúgyáros is, aki az ipartestület előjárósági ülésén tegnap este különös indítvánnyal állott elő. Azt indítványozta: keresse meg az ipartest-ület az aradi Kereskedelmi és Iparkamarát, hogy az írjon át az aradi rendőrséghez és kérje meg: ne adjon ki az aradi lapok számára olyan híre-ket, amelyek kellemetlenek az iparosságnak. Ezt az indítványát *Hönig* a vasipari gyár súlyos ese-tével indokolta meg. Az ipartestület előjáróságá-ban egyetlen ember se volt — még a liberálisnak hírdetett *Steigerwald* Alajos elnök se — aki föl-világosította volna *Hönig*et, hogy amit kíván, az abszurdum. A Kamara valószínűleg félreléki ezt a gyanus átiratot és megmagyarázza *Hönig*nek, hogy önmagát biamalja az effele óhajással. Aki-nek nincsenek kellemetlen ügyei, az nem akarja kirekeszteni a sajtót a rendőrség hivatalaiból.

— A gáji kántorválasztás. A holnapi, szerdai városi közgyűlésen választás utján töltik be a gáji rom. kat. kántori állást. Vasárnap énekverseny volt a pályázó kántorok között es ezen *Kalmár* Gyula dorozsonói kántor kiűntette magát. A verseny bizottsága az énekverseny után rövid értekezést tartott, amelyen biralat alá vettek a pályázók énektalentumát s végül *Kalmár* találtak legalkalmasabbnak a betöltés alá kerülő áhásra. A bizottság ilyen értelemben tesz elő-terjesztést a megválasztásra nevezve a városi ta-nácsnak, mely a kántorválasztást a szerdai köz-gyűlés tárgysorozatára tuzte ki. A város ugyanis, mint meggyur választja meg a gáji templom kántorát.

— Halálozás. *Schmidt* János december 9-én, életének 84-ik évében elhunyt Aradon. E hó 11-én, délután fel 3 órakor fogják a M. gyár-úca 24-ik számú sajtó házából a nagyboldi teme-tőben örök nyugalomra helyezni.

— Drágább lesz a szigorlat. Budapestről jelentik: Mint értesünk, a kormány az egyetem rektorátusával egyetértőleg 1913. évi január else-jétől fogva a szigorlati díjat 50 koronáról 100 koronára emeli fel. Ugyalszik, ezzel az intéze-dessel azt akarják elérni, hogy a jogi pálya tel-tőmottséget megszüntessék.

— Halálra ítélt tanuló. Londonból jelentik: Baldwinban az esküdtsek büntésnek mondotta ki és a törvényszék határa itelte *Auerbach* Oszkar felsőiskolai tanuló. A hatalemler vadászni ment *Fischer* Harry nevű barátjával, de a vadászatról egyedül tért haza. Azt mondotta, hogy *Fischer* véletlen szerencsétlenség áldozata lett, ugyanis ő letette puskáját egy fa törében, a puská felrebil-lent és elsült s a golyó *Fischer* szívébe fúródott. A vizsgálat során kiderült, hogy a fiatal ember elakarta láb alól tenni *Fischer*et, aki egy millió dollárra volt biztosítva és fiatal neje volt az örököse. *Auerbach* udvarolt a fiatal asszonynak és valószínűleg elakarta venni.

— Kémkedő közkatoná. *Przemyszl* je-mentik, hogy *Wittinger* gyalogost a helyőrségi tör-vényszék kémkedés miatt 15 évi várfogságra ítélte.

vább emelkedtek és állandóan hátrányosan befolyásolják a birodalmi bank állását. Szeptember 30-á óta a birodalmi bank statusa csak 204 millióval javult a múlt évi 696 millióval szemben, úgy hogy ilyen módon a múlt évvel szemben 492 millióval való rosszabbodás állott be. A pénzpiac iránt támasztott igények, továbbá december első hetében annyira növekedtek, hogy a magán kamatláb elérte a birodalmi bank kamatlábát. Tekintettel arra a körülményre, hogy a nemzetközi pénzpiacra a feszültség nem tulságos nagy és a deviza árfolyamok kedvezően alakultak, a birodalmi bank el áll a kamatláb emelésétől.

— **Kereskedők nagygyűlése az új adótörvények ügyében.** Az Aradi Kereskedők Köre az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés aradi kerületével egyetemben f. évi december 15-én, vasárnap délután 3 órakor, a városháza nagytermében kereskedői nagygyűlést tart. A nagygyűlés tárgya: Glücksthal Samu dr. urnak, az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés központi ügyészének előadása a kereskedők adóterhérel az új adótörvényekben. Miután minden kereskedőnek fontos érdeke, önmaga iránt tartozó kötelessége, hogy azon változott helyzetről, kötelességeiről és jogokról, a melyeket az új adótörvények és azok végrehajtási utasításai tartalmaznak, még az életbeléptetés előtt alapos és a kereskedők szempontjaiból kiinduló tájékoztatást nyerjen. Arad város és vidéki kereskedőit ezután is meghívják a fenti testületek.

Ujaradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Ujarad, december 10.

Az időjárás a hideg jellegzetes, mindinkább érvényesül. A vetések állapota kielégítő.

A gabonauzlet irányzata ellanyhult.

Elkelt a mai piacon:

1000 mm. buza	20.60—21.00
1500 mm. tengeri	9.00—10.20
Rozs	19.00
Árpa	20.00
Zab	20.00

Azárak száz kilogrammonként koronákban értendők.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, december 10

Amerika 1-el olcsóbb. Kínaiak, vételkedv korlátolt, 15 ezer mm. 5 fillérel olcsóbb.

A határidő üzlet az új reform miatt szünetelt, az alkuszok sztrájkoltak.

Felelős szerkesztő:

Boigár Lajos.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szerdán, 1912. december hó 11-én:

C) Bérlet.

C) Bérlet.

A miniszterelnök.

Komédia 3 felvonásban. Írta: Nagy Endre. Rendező: Dolly.

SZEMÉLYEK:

Benke Dániel	Delli Lajos.	Vas Jenő	Dr. Beregi S.
Benkéné	Novák Irén.	Kolmar	Koltai Lajos.
Gróf Bercesey	Szendrei M.	Grünfeld	Várnai Jenő.
Grófné, a neje	Fáskerty M.	Mari	László Etel.

Kezdete este 1/8 órakor.

URÁNIA

Mozgófénykép színház.

(Bárá Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Ma szerdán, 1912. december 11-én:

1. Náci vakáció. Humoros. — 2. Viktoria kereszt. Dráma. — 3. Repülőgépen Newyork felett. Természet utáni felvétel. — 4. Kapta ur tüdeje. Kacagató. — 5. Az acélkirály. Modern dráma 3 felvonásban.

Előadások délután 1/6 órától kezdve esti fél 12 óráig. A hölgyek kéretnek a nézőtérre kalap nélkül megjelenni. — Minden előadásban katonazenekar játszik. Helyárak: I. hely 1 kor., II. hely 80 fill., III. hely 60 fill., IV. hely 40 fill., V. hely 20 fillér.

APOLLO SZÍNHÁZ

az Andrassy-téri új Lloyd-palotában.

Uránia Magyar Tudományos Színház aradi színepadi

Ma szerdán, 1912. december 11-én:

1. Árendőr. Amerikai detektív dráma. — 2. Ideiglenes testvér. Rendkívül kacagató. — 3. Sánta betörő. Detektív dráma. — 4. Éjjel 2 órakor. Apacs dráma. 2 felvonásban.

Az előadások kezdete délután 1/6 órától folytatódva 11-ig tartanak. — Helyárak: Páholy, ülésenként 1 kor., színtér 1 kor., I-ső hely 80 fillér, II-ik hely 60 fillér, III-ik hely 40 fillér, IV-ik hely 20 fillér. — Gyermek a IV. hely kivételével a felét fizetik. Műsort ingyen kapni a jegyszedőknél. — Saját zenekar. — Ruhatár. — Buffet.

NYILTTÉR.*

Limbek János és Fia

első m. kir. szab. ércokorsó-gyára és temetés-rendező intézetéből.

Arad, színház-épület. Városi és megyei telefon: 93.

Schmidt József és neje szül. Szuchy Irma saját, úgy gyermekei Laci, Irma, Rudi, Gyula és Jenőke, valamint számos rokon, ismerős és baráti nevében, mélyen megtört szívvel jelenti a felejthetetlen jó édes apá, após, nagypapa és rokon

Schmidt Jánosnak,

folyó évi december hó 9-én, délelőtt 9 órakor, életének 84-ik évében, a Mindenható rendelkezésének képest történt gyászos elhunytát.

Az Istenben boldogult földi maradványai folyó hó 11-én délután fél 3 órakor fogtak Magyar-utca 24-ik számú saját házából, a helybeli felső-temetőben örök nyugalomra helyeztetni.

Az engesztelő gyászmise áldozat az elhunytnak lelki üdvéért folyó hó 12-én délelőtt 9 órakor fog a helybeli főt. Minorita-atyák szentegyházában az egék Urának bemutatni.

Aldás és béke poraira!

Arad, 1912. december hó 9-én. 4806

Karácsonyi és ujévi ajándékok. Brilliant és aranyékszer különlegességek óriási választékban.

Ezüst díszárgyak és ezüst evőeszközök nagy raktára. Szivar készletek, cigarettá tárcák, ezüstbotok. Rendkívüli nagy választékban elsőrendű órák arany, ezüst és acél tokban. Inga órák minden kivételben. — Külön helyiségben china ezüst. — **Legjobb áruk rendkívüli olcsó árakban.**

Grallert J. és Fia

órák és ékszerész üzlete. 7817

Arad, Andrassy-tér 22. sz.

NYÖRGY

MENYHÉRT

ÉS TÁRSA

női felöltők áruháza

Arad, Andrassy-tér 8.

A Minorita-templom bejáratával szemben.

Nagy Karácsonyi Occasio

Leszállított árak.

Telefon 855.

Szabott árak.

Nagy választék:

Angol felöltők
Plüsch kabátok
Posztó köpenyegek
Szőrme kabátok
Színházi köpenyegek
Leányka és
Gyermek kabátokban
Szőrme garnitúrákban.

Legújabb divattudósítónkat készséggel küldjük.

Legujabb divatu kézimunkáit
 valamint hozzávaló anyagokat, kötött
 és szövött árukat ajánlja

WEISZ ÉS BENJAMIN cég
 Andrassy-tér 22. sz.
 Telefon 635. 7782 Telefon 635.

Nyilttér.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, akik néhai férjem, illetve
 testvérünk és rokonunk

Daimel Lajos

elhunyta alkalmával mély gyászunkat és
 fájdalomunkat a végtisztelességen való meg-
 jelenésükkel, koszorúk elhelyezésével és
 részvétüknek egyéb módon való kifejezé-
 sével enyhíteni igyekeztek, ezuton is há-
 lás köszönetünket fejezzük ki.

Arad, 1912. december 10-én.

4806 **A gyászoló család.**

NAGY
KARÁCSONYI VÁSÁR
DÉCSI GÉZA
 könyv- és papírüzletében
 ARAD. Forray u. Nádasdy-palota.
 Telefon 902.
 PAPIRJÁTÉKOK, KÉPESKÖNYVEK,
 LEVÉLPAPIR, LEVELEZŐ LAP
LEGOLCSÓBBAN RZBN
 861 CÉGNÉL VÁSÁ-
 ROLHATÓ.

**Elsőrendű Vadász
 és Tourista cipők.**
Kapható
Kutányi J.
ARAD,
 Vörösmarty-u. 1.
 2041 Telefon 335.

Olvasóinkhoz!

Van szerencsénk tisztelettel értesíteni,
 hogy hírneves örleményeink eladásával

DÁVID JÓZSEF

urat **Arad, Batthyány-utca 31., telefon**
943. bizuk meg, kinél ezidőszert bizo-
 mányi raktárunk is van.

Kiváló tisztelettel:

Terézia Gózmalom R.-T. Igazgatósága
Kisbecskerek.

768

Okvetlen
 szerezte be cipő-, kalap-, uri divat- és
ruhaszükségletét
Korányi

Jenő nagyruházában. Szabadság-
 tér. Meglepő olcsó árak. Óriási
 választék. 5441

Egy 2 középiskolát végzett 14 éves
ügyes fiu
 nyomdász-tanulónak
felvétetik.

Tartozik ■ Követel
 praktikus
kézi zsebfüzet
 kapható az
Aradi Közlöny kiadóhivatalában.
Ára 20 fillér.

Verseny tárgyalási hirdetés.

Aradvármegye közkórházi bizottságá-
 gának f. évi 20/912. khb. számú határo-
 zata folytán, a vármegyei közkórház 1912.
 évi felszerelési szükségletének beszerzése
 céljából a következő ipari cikkek szállítá-
 sára pályázatot hirdetek:

1. férfi ing	300 drb.
2. " gatyá	200 "
3. " csinvat nadrág	150 "
4. " " köntös	100 "
5. " barchend köntös	100 "
6. " sapka csinvat	00 "
7. " papucs bőr	150 pár.
8. " harisnya	300 "

9. " gyermek ing	50 drb.
10. " " nadrág	25 "
11. " " csinvat köntös	25 "
12. " " papucs	20 pár.
13. " " harisnya	50 "
14. türölköző	600 drb.
15. zsebkendő	600 "
16. női ing	200 "
17. " alsó szoknya barchend	100 "
18. " felső " csinvat	100 "
19. " háló köntös fehér barchend	100 "
20. " fejkendő	100 "
21. " papucs	100 pár.
22. " harisnya	250 "
23. " gyermek ing	50 drb.
24. " " barchend szoknya	25 "
25. " " csinvat	25 "
26. női gyermek háló derék barchend	25 "
27. " " papucs	20 pár.
28. " " harisnya	50 "
29. lepedő pamut	400 drb.
30. pokróc huzat	200 "
31. matrac gradli	300 mtr.
32. " lószőr	300 klgr.
33. szalmazsák	65 drb.
34. orvosi fehér párnahuzat	24 "
35. " " paplanhuzat	24 "
36. gyapju pokróc takaró	50 "
37. operációs lepedő nagy	50 "
38. " " kicsiny	50 "
39. " orvosi kabát	50 "
40. " " sapka	50 "
41. visitte orvosi kabát	30 "
42. szolgál kabát	30 "
43. ápolónő kabát kék vászon	60 "
44. " kötény	60 "
45. " főkötő	60 "
46. konybaruha	400 "
47. törő ruha	600 "
48. damaszt abrosz 150/230 cm.	12 "
49. " " 150/150 "	12 "
50. " asztalkendő 70/70 cm.	48 "
51. " " 40/40 "	48 "

Pályázók felhivatnak ajánlatukat 1 kor-
 bélyeggel ellátva, biztosíték nélkül, zárt
 borítékban az egységárak megjelölése mel-
 lett Aradvármegye közkórháza igazgatósá-
 gánál közvetlenül, vagy posta útján f. évi
 december hó 20-ig beadni olyképen, hogy
 az ajánlatok lehető eg kizárólag a honi
 iparcikkek szállítását e lozzák.

Alternatív ajánlat esetleg két évi szál-
 litásra is ugyan-zen meunyiségre külön
 teendő.

A felsorolt iparcikkekre vonatkozó min-
 ták a kórház irodahelyiségében, a rendes
 hivatalos órák alatt megtekin hetők, ho-
 egyéb felvilágosítással is szolgálhatnak.

Aradvármegye közkórházi
 igazgatósága.

7879

Ugy a helybeli, miat a vi-
 déki n. é. hölgyközönség szí-
 ves tudomására hozom, hogy

a mai kényes igényeknek megfelelő
angol és francia női divattermet

Klein Gersonne

Aradon, Weitzer
J.-u. 17. sz. I. em.

nyitottam, ahol Geiger Etel-féle szab. rendszer sze-
 rint szabni is tanitok. Ezen szabászatit módszert bár i is a
 legrvidebb idő alatt elsajátithatja. Szives pártfogást kér:

Arad, Weitzer János-
utca 17. szám I. emelet.

Karácsonyi ünnepek közeledtével ajánlom a nagy közönség szives figyelmébe
Arad, Deák Ferenc-utca 4. szám alatt levő

férfikalap és cipőkülönlegességi üzletemet,
hol legelsőrendű cikkek nagy választékban legolcsóbban kaphatók.

Szives látogatást kérek: **PINTEA JÁNOS**

ALAPÍTOTT 1889-BEN

Várhol László

uri és női cipész Arad, Weitzer János-utca 2. szám. (Minorita-palota)

A n. é. közönség szives tudomására hozom, hogy a téli idényre már megérkeztek a bőrkülönlegességek. Elvállalok a legújabb divat szerint **férfi-, női- és gyermekcipők** készítését, valamint Orthopéd cipőket fájós lábakra. — Megrendelések 48 óra alatt eszközöltetnek. Visszamaradt cipők jutányos áron kaphatók. Becses pártfogást kér a legmélyebb tisztelettel

VÁRHOL LÁSZLÓ,
a legosi honvédsereg tisztikarának szállítója.

Hölgyközönség szives figyelmébe

ajánlom elsőrendű amerikai gépekkel felszerelt

Weitzer János-utca 15. sz. alatti harisnyakötődemot,

hol mindennemű férfi, női és gyermek harisnya készítését a legszolidabb kivitelben legolcsóbb árakban készítek. Raktáron tartok minden nagyságu kész harisnyákat, legfinomabb pamutokból előállítva. 7799

Javítások aznap elkészítetnek.

Szives pártfogást kérek kiváló tisztelettel:

Özv. Braun Ignácné.

Általánosan kedvelt legjobb hatású

és ízű **Hajón-féle** most érkezett meg.

Csukamájolaj

E fontos és nagy táperejű szer kitűnő hatásának bizonyít mindenféle légzőszervi bajoknál, köhögésnél, fejlődésben visszamaradt gyermekeknél, stb. stb.

Ara egy üvegnek 2 korona.

Fagydagaganatok

elmulasztására, fagyviszketegség biztos megszüntetésére legjobb szer a „Frlgin“

Ara egy üvegnek ecsettel és utasítással **70 fillér.**

Legjobb fekete

Hajfestő

a „HELOGEN“. Egy pár perc alatt bármely hajat vagy bajuszt a legszebb állandó fekete színné lehet festeni anélkül, hogy színt is lehetne mosni. Ara 2

Kitűnő amerikai

gummi

„NITER“ 6 darab egy eredeti fémdobozban **2 korona.**

Haldó Árpád

Új cukorka üzlet.

A nagyközönség szives tudomására hozom, hogy Forrai u. 2. szám alatt levő volt Német féle cukorkaüzletet újonnan berendeztem, ahol is mindennemű legfinomabb tea, csokoládé, déli gyümölcs, cacao és cukorkák legjutányosabb gyári beszerzési áron kaphatók.

Nagy karácsonyi cukorka választék.

Szives pártfogást kér 7798

Adler Sándorné.

Boldog karácsonyi ünnepeket!

Ezer márka értékű örömet szerez ön magának és gyermekeinek, ha az ön törvényesen védett büvészivemet megrendeli, amivel ön feltűnő és egyszerű mutatványokat produkálhat a hosszú téli esteken, érdekes fiatal és öregnek. Csakis nálam kapható 75 fillér bevétele mellett. Bármintve 3 darab 1 korona 50 fillér. Utánvét 50 fillérrel több. Bármely országbeli levélhelyegetek fizetésül elfogadok. Egy karácsonyfa alól sem szabad hiányoznia.

Max Ewald,

áruháza Gelsenkirchen. Postaszekrény 35. Minden megrendelő, három darab törvényileg védett tréfás újévi lapot kap ingyen. 7851

~~~~~

Legszebb és legcélszerűbb karácsonyi és újévi ajándék

egy jól sikerült, életnagyságu **FÉNYKÉP**, melyek művészi kivitelben, jutányos árban készíttetnek

7828

Kossakné és Schwarcz fényirdájában, Weitzer János-u. 3.

Speciális gyermek felvételek. — Kérjük az igen tisztelt közönséget, rendeléseit idejében elkészítése céljából mielőbb megtenni.

Knapp Sándor

kelmefestő, vegytisztító és fehérnemű gőzmosó intézete

Arad. Intézet és posta cím: **Magyar-utca 26.**
Felvételi üzlet: **Weitzer- és Kazinczi-u. sarok.**

Ruhafestés divatszínre egész állapotban. Tökéletes ruhatisztítás száraz uton. Gallérok, kézelők gőzmosása és vasalása, tűkőrfénnyel bőféherre. Kézimunka, butorszövet és szőrmetisztítás. Vidéki megbízásokat gyorsan és pontosan eszközölök.

Pathefonok Hölgyek

és Pathe-lémezek, a legújabb felvételek, kedvező fizetési feltételek mellett kapható

Koch Dánielnél

Arad, Deák Ferenc-utca 42. sz. a Fehér Kereszt-tel szemben.

Ezelőtt

Bolezni Antal

féle cipő-fizlet Salacz-utca 2. sz. alatt megnagyobbítva, saját készítésű uri női és gyermek cipők raktára. Elsőrendű munka és anyagból állandó nagy választékban kaphatók. Mérték utáni rendelések a legújabb divat után pontosan készítenek. — Tisztelettel

Czernóczky M.

azonnali segítséget kaphatnak a tisztulási folyamat kimaradása esetén az én eddig utolerhetetlen készítményem által. Bevenni kellemes, teljesen ártalmatlan. Naponta érkeznek önként küldött köszönőlevelek. Női orvosok állandóan rendelkeznek. Egy doboz tabella ára kor. 3-60 bérmentve, díszkötet szerkesztés és vármehesség nélkül. Kaesbach gyógyszerár Niewerle 160. (Bez. Frankfurt J. Oder.) Kívánatra küld a Wiener Versand Stelle. Árjegyzék számos köszönőlevelekkel ingyen.

Alkalmi vétel és eladások

Ékszerszertárgyakban

arany és ezüstneműekben, Arad legnagyobb óra- és ékszerszertár

Deutsch Izidor

Óra és Ékszerész
Weitzer János-utca, Minorita-paleta.

Zálogcédlék

arany és ezüstneműk, gyémánt és briliáns tárgyak a legmegtehető árban megvételnek vagy más tárgyra átcsaróztatnak. Telefon 438. Telefon 438.

Feltűnő olcsóságok!

A Karácsonyi és Újévi ünnepek alkalmára mint legelőszertűbb ajándékoknak ajánlom raktáromon levő nagy választéku

RŐFŐS ÉS DIVATCIKKEIMET

amelyeket ez alkalomra feltűnő olcsón, leszállított árban árusítok.

MAUTNER R.

Olcsó Áruháza 5544

Arad, Hunyadi-utca 1 szám.

Porszívógépek

parkettisztítók, villany főzőedények és vasalók, villanyberendezések, villanyosillárak, dynamogépek, villany-motorok

olcsón kaphatók:

Kalmár Józsefnél
Aradon,
Salacz-utca 2 szám
6111

Egy párisi hölgy levele.

Két évvel ezelőtt Morand urhölgyet gyomorbajok és bélfájdalmak fogták ös; az utóbbi négy hónap alatt baja annyira rosszabbodott, hogy nem mert többé nehezen emészthető ételt magához venni.

Minden étkezés után — írja — erős fájdalmaim voltak és az ételt mint nehézü ólomdarabokat érzem gyomromban. Majd reá forróságot, mely fejembe szállt; hozzá még nagyfokú idegességet, mely végképen kimerített, annál is inkább, mivel csak tejjel és nagyon könnyen emészthető étellel valék kénytelen táplálkozni.

Egy nap barátom rábir engem egy evőkanálnyi Belloc-féle szén bevitelére és rögtön utána felszóltott, ennek meg egy darabka szárnyast.

Mily nagy volt csodálkozásom, mikor a húst könnyen megemésztem, ami azelőtt kinok nélkül soha meg nem történt. Emésztésem rövid idő alatt, mint egy varázsütésre ment végbe! Tovább folytattam a gyógyrudót és azóta mindig a legjobb étvágyam van. Gyomortájdaram megszűntek; már 5 éve vagyok egészséges semmiféle bántalmakban nem szenvedek.

Aláírott: Morand Lujza Rue du Gaz, Páris.

Morand urhölgy.

Valóban a Belloc-féle szénből elegendő minden étkezés után 2-3 kanállyal bevenni, hogy pár nap alatt még a legelhanyagoltabb gyomorfájástól, mikor minden más gyógyszer sikertelen — megszabaduljon. A Belloc szén kellemesen hat a gyomorra. étvágyat gerjeszt, stieteti az emésztést, megakadályozza a haszúrast; hibázhatatlan szer a felt gyomor és migraine ellen, mely rossz emésztés következménye, ugyszintén gyomorégés és felbőföges és minden egyéb gyomor- és bélbaj ellen.

Egy pohár tiszta vagy cukros vízben feloldandó és egyszerre vagy ha tetszik több kisebb nagyobb kortyokban beveendő.

A Belloc szénnek csak jótékony hatása lehet, ártani — senkinek sem árt, bármily adagban is lesz bevéve.

A Belloc-féle szénét próbálták utánozni, azonban sikertelenül.

Tüvedés elkerülése végett vigyázzunk, hogy a palack a „Belloc” védjeggyel és a vegyműhely címével legyen ellátva.

Maison L. Frère 19, rue Jacob, Páris.

U. J. — Azon személyek, kik a szénport nem bírják megszokni, tegyenek próbát Belloc-féle pasztillákkal.

Biztosan meggyógyul az, ki mikor gyomorfájdalmi vannak, 2-3 pasztillát vesz be! A pasztillák tiszta Belloc szénét tartalmaznak. Szájba véve és nyállal leoldva lenyelendők.

Kapható Aradon: Földes Kelemen, Hajós Árpád, Vojtek Kálmán, Rozsnyóy Mária; gyógyszerészeknél és minden jó gyógyszerárban. Nagyban Arad és vidékén: Vojtek és Weisznál.

Mindenki azt mondja már, hogy

Szeplők, májfoltok

és minden arctis tátlanságok eltüntetésére, továbbá hideg, szeles időben arc és kezek megvédésére legjobb az eredeti

Kárpáti-féle

Benzoe-Creme 1 korona.

és **Benzoe-tej szappan** 70 fillér utasítással.

Készíti:

7031

KÁRPÁTI JÁNOS gyógyszerész

Arad, Boros Beni-tér 15. sz.

6 korona rendelésnél postai dítséj nem számítatik.

KARÁCSONYI OCCASÓ!

Legelőszertűbb ünnepi ajándék

egy teljes öltönysöt, melyet már 16 koronától finom tiszta gyapjuból vásárolhat egyedül

Leichner és Fleischer

5701 kizárólagos posztóraktárában

Arad, Szabadság-tér 17 sz. alatt

hol rövid ideig maradékok is kaphatók.

URÁNIA

1912. évi december 11., 12., és 13.
szerda, csütörtök és péntek.

A kinematographia szenzációja

AZ ACÉLKIRÁLY

modern dráma 3 felvonásban.

Érdekfeszítő cselekmény. Brillánsul játszva,
legdiszesebb kiállításban, csodás felvétel.

Utána:

7141

Repülőgépen New-York felett.

6690

Az angol király
udvari szállító.

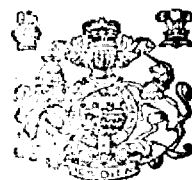
Különlegesség:

„Kingdom-Blend“
az angol király öfelségének
5 órás teája.

A VILÁG LEGJOBB

Raktáron: Éles Árminnál, Atlantika kávé és tea behozatal, Hoffmann Ottó Arad és Theis Miklósnál Ujaradon.

A walesi hereg
szállító.

Az „U. K. TEA“
rendkívül kiadók és za-
matosak.

Apró hirdetések

Ajánlatokhoz,

melyeket valamely jelige alatt küldenek a kiadóhivatalba, ne tessék eredeti okiratokat mellékelni, mert érettség semmiféle felelősséget nem vállalunk. Azokat az ajánlatokat, melyeket az apróhirdetés megjelenésétől számított 4 héten belül el nem visz, a kiadóhivatal megsemmisíti.

HÁZASSÁG.

Okleveles jegyző,

szolid fiatal ember, nőül venné azon csinos, intelligens, esetleg vagyonos hölgyet, kinek pártfogásával jó jegyzői állásba juthatna. Fényképpel ellátott levelek "Boldogság" jelige alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 7784

Házastandók figyelmébe!

Férjet keresnek: 28 éves vagyonos csinos orosz hölgy, 22 éves német árva 400,000 korona vagyonnal, 18 éves egyedül álló porosz k. a. 100,000 vagyonnal 38 éves független gyermektelen özvegy 120,000 kor. vagyonnal, számos vagyonos magyar hölgy, gazdag amerikai hölgyek és sok száz vagyonos hölgy Európa egyéb országaiból. Komoly érdeklődőknek (na vagyontalanok is) díjtalan felvilágosítást ad Schlesinger, Berlin 18. 7797

Női fűszer,

legújabb, legdivatosabb mintákban Vojtek és Weisznál. II-5251

ALKALMAZÁST NYER.

Házvezetőnő,

aki jól tud főzni, január 1-től magányos urnőhöz felvétetik. Cim a kiadóhivatalban. 7878

Egy 2 középsikolát

végzett, 14 évet betöltött ügyes fiú nyomdász-tanulónak felvétetik.

ALKALMAZÁST KERES.

16 éves fiú,

ki fűszerüzletben volt, magyar és románul beszél, állást keres. Cim a kiadóhivatalban. 7862

Deutsches Fräulein

aus Breslau sucht Stelle zu Kinder. Adresse in der Administration. 7881

Érettségizett fiatalember,

ügyvédi teendőkben is jártas, perfect gép- és gyorsíró, folyó hó 15 től alkalmazást keres. Boross; Kiss Ernő-u. 1. 7876

Nagy szalonnában

dolgozott varrónő házhoz ajánlkozik. Cim a kiadóban. 7855

Házikasszonyok

ajánlkozik kitűnő éves bizonyítványokkal rendelkező uriaszony, mindenhez ért, kitűnően főz. Kiss Erzsike, Andrassy-tér, Hermanpalota. 7886

ÜZLETEK.

Arad legelőnőbb

helyén egy kávéház és kávéház megfelelő havi abonnensekkel, betegség miatt, azonnal e adó. Cim a kiadóhivatalban. 7758

KIADÓ LAKÁS.

Urtházban

földszintes, különbejáratu csinos, csendes utcai szoba december 15-re kiadó. Kőlcsey utca 9a.

Fényes parket

szarható Vojtek és Weisz hírneves parket-viassz használatával. II-2551

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Takaránymagot,

mindennemű olajmagvakat, olaj pogácsát, búkk, valamint tőgy makkot vásárol minden mennyiségben László József, Békéscsában. 7882

Házilajdócsomagok

nélkülözhetetlen lakói nyilvántartására egy házbérfőkönyv és lakbérfőkönyvecske, melyek Pichter Sándor könyv és papírkereskedésében kaphatók. Szabadság-tér 1. Telefon 808. 5311

Liköraromák

mindenféle legfinomabb kávéházi likörök előállítására Vojtek és Weisznál. II-5251

KÜLÖNFÉLE.

Kiadó üzlethez,

a volt Schweiger és Békési női kalapüzlet, Andrassy-tér 20 sz. 7880

Férges baromfiak

megtisztulnak Vojtek és Weisz baromfi féregporral. II-5251

A legdivatosabb

fadiszmű-árak festésre, égetésre, tarsomunkára stb. égető aparátusok. Legújabb festőminták, rézmetszetek, remek diaphaniapapír, levélpapír különlegességek. A legszépebb imakönyvek nagy raktára. Krausz Paulin, színház-épület. 4541

Férges baromfi ételek

teljesen megtisztulnak Vojtek és Weisz baromfi féregpusztító szerrel. Sikeres garantírozva. II-5251

Taxametera

Bér-autók
Telefonszám 310
3381
Szolgálat: reggel 8 órától éjjel 12 óráig
Garage: Deák Ferenc-utca 8. sz.

Ékszeresek

és órák igen olcsón

Farkas Streicher cégnél
Arad, Török u. 82. sz.

Jó egészségének

őntartására használjon mindenki

Kárpáti-féle

vegrehajtót,

mely a legkitűnőbb fájdalom nélkül gyorsító háziszser. Ise édes, hatása gyors és biztos. 1 üveg utastársal 40 fillér.

12 üveg franco K 4-80. Kapható

széles körben a készítőnél

KÁRPÁTI JÁNOS

gyógyszerárves 4576

ARAD, BOROSS BÉNY. 82

811-1912. végreh. szám.

Arverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közzhírre teszi, hogy a kisjenői kir. járásbírósnak 1912. évi Sp. 486 és Sp. 487 számú végzése következtében dr. Ard-leán Cornél ügyvéd által képviselt Szekei hitel szövetkezet javára 800 és 200 kor. s járulékaik erejéig 1912. évi október hó 26-án foganatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 2218 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: butorok, üszök, gazd. eszközök, tengeri, stb. nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a kisjenői kir. járásbírósnak 1912. évi V. 476 sz. végzés folytán 500 korona tőkekövetelés, ennek végzése szerinti napiától járó kamatai, 1/2% váltódíj és eddig összesen 221 korona 69 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig, Szekei leendő megartására 1912. évi december hó 19-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül ki-tűzetik és ahhoz a venni szán-

Helyőrségi huskezelőség Arad vár.

Hirdetmény.

Folyó évi december hó 16-án déli 11 órakor az 1913. évi január hó 1-től december 31-ig levágásra kerülő állatok bőreitnek, valamint faggyu és egyéb hulladékok eladására ajánlat-tárgyalás fog tartatni.

Fenti időtartamon belül, körülbelül 1000 darab középminőségű ökör, továbbá csekély számú sertés és borjú kerül le-vágásra.

Az ajánlattárgyalás a 33. gyalogezred törzskezelő irodájában (Arad vár) Hauptwachkassa északi rész) tartatik meg; az ez iránti ajánlatok szóban vagy írásban a kitűzött határidőig benyújtandók.

A vevő (oeriő) megfelelő biztosítékot tartozik letétbe helyezni.

Arad, 1912. évi december hó 1-én.

Verwaltungs-Corps
der Fleischregie der

OPPCAS

Szövetek, barchete választékban érke- hárneműek IGE ÁRAKBAN k-boák és muffok hol. NŐI- és LI

Hoffman
ARAD, (SZI

DEKOKOK ezennel oly meg- zással hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet igérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni. Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik. Kelt Kisjenőn, 1912. évi december hó 4. napján.

Balassa,

7877 kir. bír. vézreható.

Karácsonyfadísz

gyári árakban!

Minderyik sorozat ele- gendő egy nagy kará- csonyfa részére és tartal- maz új, gyönyörű dara- bokokat még pedig: egy pompás ezüst átvonatu csucsat és különféle pho- nixüvegéből készült szép, fantázia tárgyakat: lég- gömbök, lamp-onok, világitógolyók, ma- darak, trombiták, csengettyúk, fagyü- mölcsök, brillians csillagok, tündöklő- reflektorok, cél-zerű gyertyák, angyalha- jak, csodagyertyák. («Gnom» típusú véd- jegyű csillagszóró gyertyák) stb. I. so- rozat tartalmaz 230 pompás darabot, ára 8.50 korona. II. sorozat tartalmaz 150 pompás d. aratot, ára 4.50 kor. III sorozat tartalmaz 150 pompás darabot, ára 3.50 kor. Székküldési telep: **Löbl Gusztáv**, Wien, VI. Müllergasse 42. Utánvétellel, bérmentve az összes posta állomások a. 5675

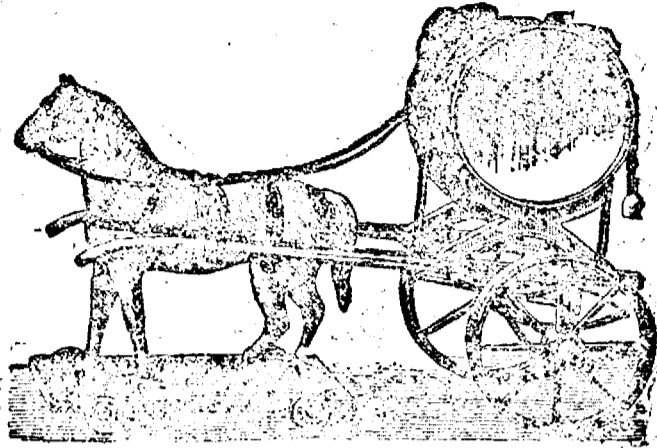

FISCHER nagyáruházban Arad, Szabadság-tér 12. sz.

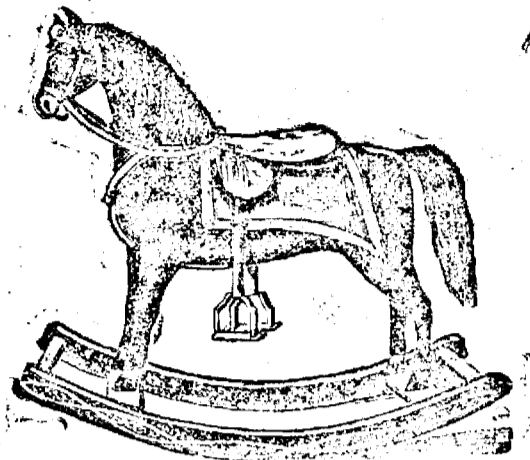
a szenzációs karácsonyi kiállítás megnyílt

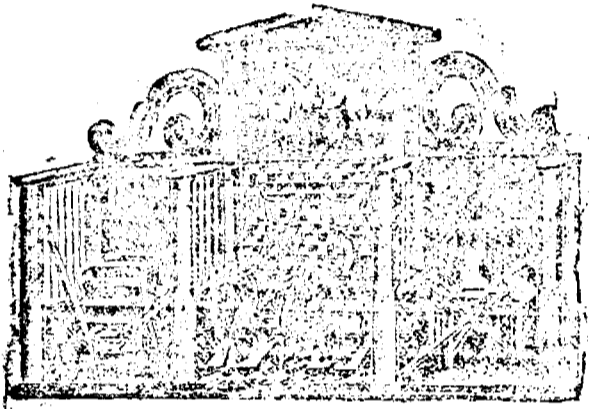
Szép nagy faló
Kor. 2.—, 3.—, 4.—.

Dobos kocsli különféle nagyságban
Kor. 3.—, 4.—, 5.—, 6.—.

Hintalovak nagy választékban
Kor. 3.—, 4.—, 5.—, 6.—.

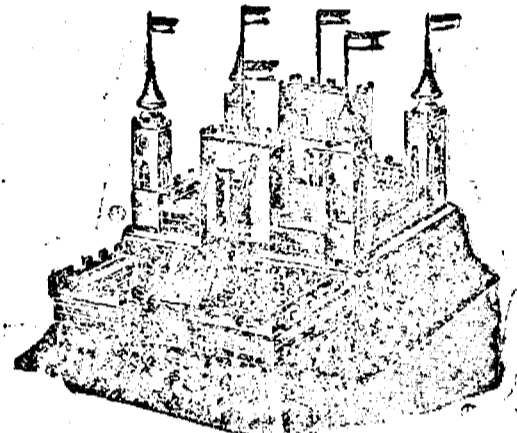
Istálló különféle nagyságban
Kor. 2.—, 3.—, 4.—, 5.—, 6.—.

A gyermek legkedveltebb játéka.

„Richter”-féle nagy kőépítő-szekrény

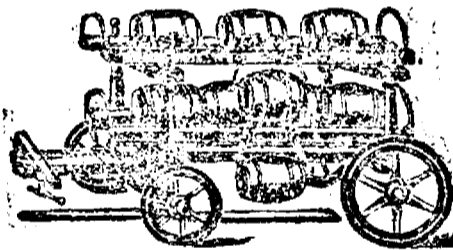
Kőépítőszekrény
Kor. 1.—, 1.50, 2.—, 3.—, 4.—.

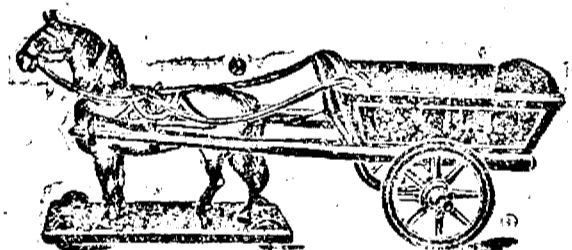
Katonai vár szép kivitelben
Kor. 2.—, 3.—, 4.—, 5.—.

Szép kivitelű különféle bádóg-játék
Kor. 1.—, 1.50, 2.—, 3.—.

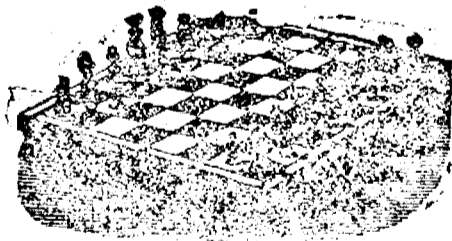
Sörös kocsli hordóval
Kor. 1.—, 2.—, 3.—, 4.—.

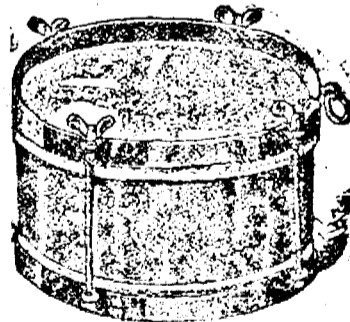
Szép festett kocsli falóval
Kor. 1.—, 1.50, 2.—, 3.—, 4.—.

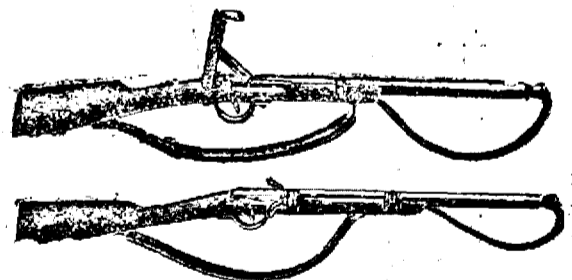
éből

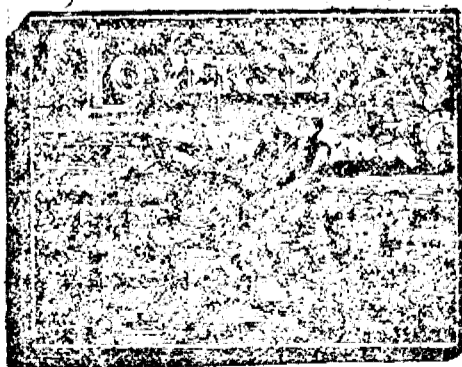
Sakk figura táblával
Kor. 1.50, 2.—, 3.—, 4.—.

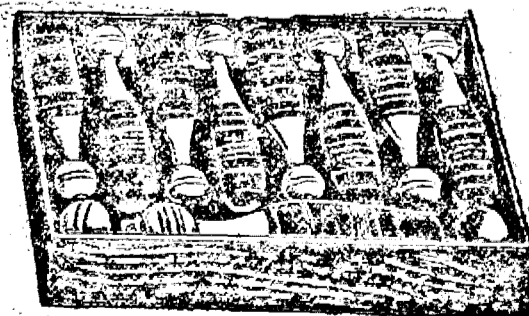
Dob valódi bőrrrel
—70, Kor. 1.—, 1.50, 2.—.

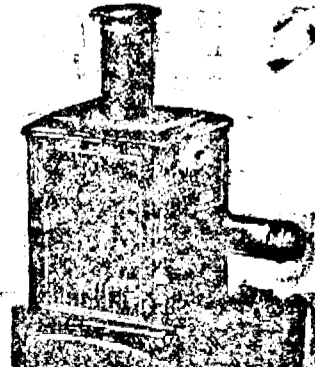
Patent puska szép kivitelben
Kor. 1.—, 2.—, 3.—, 4.—.

Lóverseny minden nagyságban
Kor. 1.—, 1.50, 2.—, 3.—.

Kugli játék minden nagyságban
Kor. 1.—, 1.50, 2.—, 3.—.

Laterna magika
K. 1.—, 2.—, 3.—, 4.—, 5.—.